

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

POWIAT NOWOSĄDECKI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Piwniczna - Zdrój na lata 2013-2020

NAS

nowosądecka
akademia
samorządowa

PROJEKT WSPÓŁFINANSOWANY ZE ŚRODKÓW
UNII EUROPEJSKIEJ W RAMACH EUROPEJSKIEGO
FUNDUSZU SPOŁECZNEGO

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój na lata 2013-2020

STRATEGIA ROZWOJU MIASTA I GMINY PIWNICZNA - ZDRÓJ NA LATA 2013-2020

Opracowanie:

FRDL Małopolski Instytut Samorządu Terytorialnego i Administracji

**FRDL Małopolski Instytut Samorządu
Terytorialnego i Administracji**

Spis treści

Spis treści	2
Wprowadzenie	4
Krajowe i regionalne dokumenty strategiczne	11
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020.....	12
Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011-2020.....	13
Subregionalny Program Rozwoju – Subregion Nowosądecki.....	18
Najważniejsze wnioski z diagnozy społeczno-gospodarczej.....	20
Metodologia badania	20
Analiza SWOT	44
Wizja i misja Gminy.....	49
Obszar strategiczny nr I Turystyka uzdrowiskowa, rekreacja i dziedzictwo kulturowe	53
Cel strategiczny 1 Poprawa atrakcyjności turystycznej i uzdrowiskowej Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój oraz zwiększenie dostępności do dóbr kultury.....	55
<i>Cel operacyjny 1.1 Wsparcie rozwoju komplementarnych usług turystycznych, uzdrowiskowych i prozdrowotnych służących wzrostowi gospodarczemu miasta i gminy.....</i>	55
<i>Cel operacyjny 1.2 Zachowanie i pielęgnacja walorów uzdrowiskowych miasta i gminy Piwniczna – Zdrój.</i>	56
<i>Cel operacyjny 1.3 Spójna promocja atrakcji turystycznych, kulturowych, przyrodniczych i stworzenie warunków do aktywnego spędzania czasu wolnego. </i>	56
Obszar strategiczny nr II Racjonalna gospodarka lokalna i czyste środowisko naturalne.....	58
<i>Cel operacyjny 2.1 Wspieranie powstawania nowych i rozwoju istniejących podmiotów gospodarczych i zmniejszenie bezrobocia w gminie.</i>	61

<i>Cel operacyjny 2.2 Rozwój infrastruktury ochrony środowiska i promowanie ekologicznych rozwiązań wśród mieszkańców gminy.</i>	62
<i>Cel operacyjny 2.3 Uzupełnianie braków w infrastrukturze technicznej miasta i gminy.....</i>	62
<i>Cel operacyjny 2.4: Rozwój nowoczesnego rolnictwa, w tym rolnictwa ekologicznego nastawionego na turystykę.....</i>	63
Obszar strategiczny nr III Kapitał społeczny i społeczeństwo informacyjne	65
<i>Cel operacyjny 3.1 Ograniczenie obszarów wykluczania społecznego i integracja społeczna na terenie gminy.</i>	68
<i>Cel operacyjny 3.2 Poprawa dostępności i jakości edukacji oraz opieki zdrowotnej na terenie miasta i gminy.</i>	68
<i>Cel operacyjny 3.3 Wsparcie dla rozwoju społeczeństwa informacyjnego.</i>	69
<i>Cel operacyjny 3.4 Zwiększenie potencjału administracji publicznej.....</i>	69
Mierniki realizacji Strategii	71
System monitoringu i ewaluacji Strategii	76
Potencjalne źródła finansowania - nowa perspektywa	84

Wprowadzenie

Strategię Rozwoju Gminy należy postrzegać jako długofalowy proces wytyczania i osiągania celów wspólnoty samorządowej. Określa ona generalny kierunek, aspiracje i priorytety rozwoju społeczno-gospodarczego jednostki oraz przedstawia metody i narzędzia wdrożeniowe. Zapisy Strategii stanowią zatem determinantę decyzji merytorycznych, organizacyjnych i finansowych podejmowanych przez władze samorządowe. Dokument jest także odpowiedzią na ustawowy wymóg prowadzenia polityki rozwoju w oparciu o Strategię, jak również skuteczną próbę dostosowania się do standardów europejskich.

Opracowanie Strategii – umowa między Powiatowym Centrum Funduszy Europejskich a FRDL Małopolskim Instytutem Samorządu Terytorialnego i Administracji w Krakowie

Niniejsza Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Piwniczna Zdrój powstała w ramach realizacji umowy nr PCFE.273.15.2012 z dnia 05.06.2012 roku, zawartej pomiędzy Powiatem Nowosądeckim – Powiatowym Centrum Funduszy Europejskich a Fundacją Rozwoju Demokracji Lokalnej. Przedmiotem umowy była „Aktualizacja lub opracowanie Strategii Rozwoju Gminy na lata 2013 – 2020 dla każdej z 14 Gmin Powiatu Nowosądeckiego – Partnerów Projektu pn.: „Nowosądecka Akademia Samorządowa”, a wykonawcą zamówienia – jednostka terenowa FRDL: Małopolski Instytut Samorządu Terytorialnego i Administracji w Krakowie. Wspomniany projekt realizowany jest przez Powiat Nowosądecki w partnerstwie z 14 Urzędami Miast/Gmin¹ w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Priorytet V Dobre

¹ Urząd Gminy Chełmiec, Urząd Gminy Kamionka Wielka, Urząd Gminy Łososina Dolna, Urząd Gminy Nawojowa, Urząd Gminy Rytró, Urząd Gminy Gródek nad Dunajcem, Urząd Miasta Grybów, Urząd

rządzenie, Działanie 5.2 Wzmocnienie potencjału administracji samorządowej, Poddziałanie 5.2.1 Modernizacja zarządzania w administracji samorządowej.

Przesłanki budowy nowych dokumentów strategicznych w JST:

Obecnie, zasadniczy nurt przesłanek formalno-prawnych uzasadniających potrzebę weryfikacji dokumentów strategicznych JST, wynika ze zmian w ustawie o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz wiąże się z aktualizacją dokumentów europejskich (Europa 2020), krajowych (Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju do 2030 r., Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju do 2020 r., Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju do 2030 r.) i regionalnych (Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011-2020) oraz przyjęciem nowego paradygmatu polityki regionalnej, wprowadzonego przyjęciem 13 lipca 2011 roku Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie (KSRR). Podobnie jak inne JST, Samorząd Miasta i Gminy Piwniczna Zdrój zobligowany jest do przeglądu i weryfikacji strategii rozwoju w kontekście dostosowania jej założeń do wytycznych i rekomendacji płynących z dokumentów o charakterze nadrzędnym.

Ponadto w procesie budowy nowej Strategii bardzo ważną rolę odgrywają przeobrażenia, jakie zaszły w sferze realnej, tj. rzeczywiste procesy i zjawiska (natury gospodarczej, społecznej, zarządczej, itp.) wpływające na rozwój gminy. Poniżej przedstawiono kluczowe przesłanki uzasadniające potrzebę aktualizacji Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Piwniczna Zdrój:

1. Dostosowywanie polityki rozwoju do zmieniających się uwarunkowań społecznych oraz gospodarczych w gminie i jej otoczeniu.

Gminy Grybów, Urząd Gminy Korzenna, Urząd Gminy Łabowa, Urząd Miasta i Gminy Uzdrowskiej Muszyna, Urząd Miasta i Gminy Piwniczna – Zdrój, Urząd Gminy Podegrodzie oraz Urząd Miasta i Gminy Stary Sącz.

Gmina Piwniczna-Zdrój to nie tylko wydzielony granicami administracyjnymi obszar, ale przede wszystkim społeczność lokalna, w której na bieżąco ulega zmianie sytuacja demograficzna i gospodarcza. Kilka ostatnich lat upłynęło pod znakiem szeregu poważnych przeobrażeń, które w dużym stopniu odbiły się także na gminie, jak np.: ogólnoswiatowe spowolnienie gospodarcze (i związane z tym mniejsze dochody budżetowe), rosnące dysproporcje w rozwoju na szczeblu międzygminnym i subregionalnym, deficyt finansów publicznych, czy zmiana obserwowanych trendów demograficznych. Nowa Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Piwniczna Zdrój powinna wyznaczać cele oraz kierunki interwencji, służące podnoszeniu konkurencyjności gminy oraz przełamywaniu strukturalnych problemów gospodarczych i społecznych. Są to wyzwania, którym gmina musi sprostać w dobie postępującego procesu globalizacji, nasilającej się konkurencji, informatyzacji wielu sfer życia i rozwoju gospodarki opartej na wiedzy.

2. Dostosowanie Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Piwniczna Zdrój do nowych dokumentów strategicznych szczebla regionalnego i krajowego.

Ostatnie lata to okres powstawania nowych i aktualizacji poprzednich wersji dokumentów strategicznych szczebla krajowego i regionalnego. Nadrzędną pozycję zajmuje wśród nich Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011-2020², która określa nowe ramy funkcjonowania konkurencyjnego województwa. Istotnymi dla planowania rozwoju są również dokumenty szczebla krajowego, w tym Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020, przyjęta 13 lipca 2010 r. oraz Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju (DSRK) do 2030 r. i Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju (ŚSRK) do 2020 r. Uwzględnienie wytycznych i rekomendacji

² *Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011-2020*, http://www.wrotamalopolski.pl/root_BIP/BIP_w_Malopolsce/root_UM/podmiotowe/Strategia/dokument/SRWM+2015/default.htm [data dostępu: 4.09.2012].

płynących z tych dokumentów pozwoli na skorelowanie Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Piwniczna Zdrój z priorytetami rozwojowymi województwa małopolskiego, a w dalszej perspektywie na korzystanie z nowych narzędzi polityki regionalnej (np. kontrakt terytorialny).

3. Uspójnienie horyzontu czasowego Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Piwniczna Zdrój z horyzontem czasowym nowego okresu programowania UE oraz dokumentów nadrzędnych.

Odrębną przesłanką weryfikacji Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Piwniczna Zdrój jest zidentyfikowana potrzeba uspójnienia horyzontu czasowego strategii rozwoju gminy – do roku 2020, dla której bezpośrednim uzasadnieniem jest:

- przyjęcie horyzontu obejmującego w całości kolejną perspektywę finansową Unii Europejskiej (tj. 2014-2020);
 - przyjęcie horyzontu zbieżnego z horyzontem regionalnej strategii rozwoju i większości JST w Małopolsce;
 - potrzeba zapewnienia spójności z perspektywą przyjętą dla nowej Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego.
4. Dostosowywanie Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Piwniczna Zdrój do tworzonego Subregionalnego Programu Rozwoju – dla Subregionu Nowosądeckiego.

Subregionalny Program Rozwoju 2014-2020 ma za zadanie wskazać politykę rozwoju dla każdego z pięciu obszarów województwa (Krakowski Obszar Metropolitalny, Małopolska Zachodnia oraz subregiony: tarnowski, sądecki, podhalański) w oparciu o ich atuty. Ma także przyczynić się do większego zaangażowania i współpracy lokalnych środowisk na rzecz przygotowania wspólnych przedsięwzięć ważnych dla rozwoju subregionu. Docelowo SPR będzie prezentował zarówno politykę wspierania rozwoju poszczególnych subregionów, jak i uzgodnione w subregionach listy

przedsięwzięć, które będą mogły uzyskać dofinansowanie ze środków nowego programu regionalnego współfinansowanego z środków europejskich.

Metodologia i etapy prac

Zgodnie z koncepcją umowy pomiędzy Powiatowym Centrum Funduszy Europejskich a FRDL Małopolskim Instytutem Samorządu Terytorialnego i Administracji w Krakowie, prace prowadzone nad opracowaniem Strategii oparte zostały o model ekspercko-partycypacyjny – zespół konsultantów tworzyli pracownicy Wydziału Programów i Projektów FRDL MISTiA.

Pierwszym etapem prac była inwentaryzacja dokumentów planistycznych, będących w posiadaniu Gmin. Konsultanci MISTiA dokonali analizy istniejących dokumentów strategicznych pod kątem ich rodzaju, struktury, jakości oraz aktualności, efektem czego powstał „Raport z inwentaryzacji i analizy dokumentów strategicznych 14 Gmin Powiatu Nowosądeckiego”. Raport zawiera przegląd najważniejszych elementów poszczególnych dokumentów gminnych: część diagnostyczna, wizja i misja, analiza SWOT, kierunki rozwoju, cele i zadania. Dokumenty objęte analizą charakteryzował różnorodny zakres tematyczny i układ kompozycyjny oraz zastosowanie odmiennych metodologii. Wykazano jednak, że rozbieżność ta nie jest pochodną różnic w uwarunkowaniach rozwojowych jednostek. Gminy Powiatu Nowosądeckiego cechują podobne atuty i słabe strony, a także szanse i zagrożenia, co przekłada się na zbieżne ze sobą kierunki rozwoju i cele strategiczne. W niektórych przypadkach występują dodatkowe zasoby (np. walory uzdrowiskowe) determinujące określone ścieżki rozwoju. W wyniku inwentaryzacji ustalono, że wszystkie Gminy wymagają opracowania nowych dokumentów strategicznych i sprecyzowano harmonogram koniecznych prac.

Kolejny etap obejmował opracowanie i przekazanie projektów dokumentów planistycznych przygotowanych dla poszczególnych JST. W ramach procesu przygotowywania nowych opracowań uwzględniono materiały z konsultacji

społecznych, prowadzonych w Gminach Powiatu Nowosądeckiego, biorących udział w Projekcie „Nowosądecka Akademia Samorządowa”. Celem konsultacji było poznanie opinii mieszkańców w sprawach najistotniejszych w kontekście rozwoju wspólnoty samorządowej, a także najważniejsze wnioski płynące z diagnozy, przygotowanej specjalnie na potrzeby realizacji zadania. Przy opracowaniu projektów Strategii Rozwoju, szczególną uwagę zwrócono na założenia i wytyczne zawarte w dokumentach wyższego rzędu, tj.: Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020 i Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego, a także Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego i Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego, Subregionalny Program Rozwoju – dla subregionu sądeckiego.

24 września robocze wersje dokumentów przesłane zostały do Gmin, celem zasięgnięcia opinii Kierownictwa i pracowników Urzędów. Ostateczny termin zgłaszania uwag upłynął z dniem 15 października, wprowadzone zostały konieczne modyfikacje i poprawki w treści dokumentów. Ponadto, w okresie: 23 października – 8 listopada 2012 roku w poszczególnych Gminach odbywały się otwarte sesje poświęcone prezentacji i konsultacji opracowanych projektów Strategii. Następnie przygotowane zostały i przekazane ich ostateczne wersje. Przeprowadzono także szkolenia dla pracowników Urzędów Gmin – Partnerów Projektu z systemu monitoringu Strategii i jej ewaluacji (okres 19 – 27 listopada 2012).

Struktura Strategii Rozwoju

Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Piwniczna Zdrój składa się z kilku części:

- wprowadzenia,
- rozdziału opisującego krajowe i regionalne dokumenty strategiczne,
- wniosków z diagnozy społeczno-gospodarczej gminy,
- propozycji wizji i misji Gminy,
- analizy SWOT,

- planu operacyjnego Strategii - obszary strategiczne, cele strategiczne i operacyjne, kierunki interwencji (proponowane zadania i projekty),
- mierników realizacji Strategii,
- systemu monitoringu i ewaluacji Strategii,
- potencjalnych źródeł finansowania.

Autorzy opracowania pragną podziękować wszystkim pracownikom Urzędu i uczestnikom prac warsztatowych za poświęcony czas, odpowiedzialność w podejściu do spraw publicznych oraz merytoryczne zaangażowanie w proces opracowywania niniejszej Strategii.

Krajowe i regionalne dokumenty strategiczne

Proces budowy lokalnych dokumentów planistycznych, w szczególności Strategii Rozwoju powinien uwzględniać zmiany w aktach prawnych regulujących zasady prowadzenia polityki rozwoju na wyższych szczeblach, poczynając od dokumentów na szczeblu Unii Europejskiej a kończąc na wojewódzkiej i subregionalnej strategii rozwoju. Tak zdefiniowana spójność w wymiarze wertykalnym pozwala wzmocnić efekty rozwojowe poprzez jednoznaczne określanie kluczowych kierunków interwencji. Jednocześnie prowadzi do koncentracji środków publicznych na jasno zdefiniowanych celach rozwojowych.

Rysunek 1 Schemat polityki regionalnej w Polsce.

Źródło: Opracowanie własne

Powyższy schemat przedstawia aktualny system prowadzenia polityki rozwoju, oparty o hierarchiczny układ dokumentów strategicznych, wzajemnie ze sobą spójnych i powiązanych. Obejmuje on wytyczne płynące ze strategii Europa 2020, Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju, Średniookresowej Strategii Rozwoju Kraju oraz 9 strategii zintegrowanych, obejmujących 8 strategii branżowych i Krajową Strategię Rozwoju Regionalnego 2010-2020: *Regiony, Miasta, Obszary wiejskie* (KSRR). W tak ujęty system wpisuje się Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011-2020, stanowiąca z kolei podstawę dla konstruowania subregionalnych i lokalnych dokumentów strategicznych. W procesie lokalnego planowania strategicznego należy jednak pamiętać o zachowaniu spójności i relacyjnym powiązaniu z systemem nadrzędnych dokumentów strategicznych

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020

Z punktu widzenia lokalnej polityki rozwoju kluczowe miejsce zajmuje dokument ***Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020. Regiony, miasta, obszary wiejskie***. Zgodnie z przedstawionym w nim, nowym paradygmatem rozwoju regionalnego, w proces planowania strategicznego należy włączyć następujące wytyczne:

- wykorzystywanie zasobów endogenicznych regionów (uniezależnianie się od transferów zewnętrznych),
- tworzenie polityk wieloletnich i zdecentralizowanych w przeciwieństwie do dotychczasowych dotacji jednorazowo przeznaczanych na działania krótkoterminowe,
- finansowanie inwestycji wyselekcjonowanych (jako tych działań, które w największym stopniu przyczyniają się do rozwoju społeczno-gospodarczego regionu i powodują jego dyfuzję),
- wieloszczeblowe zarządzanie polityką regionalną – zaangażowanie wielu partnerów przez władze regionalne,

- zróżnicowane podejście do różnych typów regionów – wykorzystywanie specjalizacji regionalnych i subregionalnych oraz reagowanie na specyficzne bariery rozwojowe.

Wytyczne te zostały sformułowane przede wszystkim w celu wzmocnienia procesu programowania polityki rozwoju na szczeblu wojewódzkim. Jednak myśl zawarta w powyższych uwagach może stanowić ważną wskazówkę podczas programowania polityki rozwoju na szczeblu powiatowym i gminnym. Ponadto zgodnie z rekomendacjami KSRR, w procesie zarządzania strategiami rozwoju postuluje się tworzenie i utrwalanie szerokich partnerstw między instytucjami publicznymi i społeczeństwa obywatelskiego tak, by zapewnić skuteczny i wielopoziomowy system zarządzania polityką rozwoju.

Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011-2020

Najważniejszym dokumentem określającym zasady polityki rozwoju na szczeblu regionalnym jest **Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011-2020** (SRWM). Zapisy dokumentu postulują koncentrację środków na precyzyjnie zdefiniowanych priorytetach, operacjonalizację i parametryzację działań strategicznych, przejrzysty podział zadań i odpowiedzialności za poszczególne obszary polityki rozwoju, prowadzący jednak do mobilizacji zasobów wielu aktorów społecznych.

Struktura SRWM obejmuje 7 głównych obszarów polityki rozwoju województwa, a także kierunki i sposoby działania w tych obszarach. Dla każdego z obszarów interwencji sformułowano cel strategiczny, stanowiący opis pożądanego kierunku zmian w perspektywie do 2020 roku. Każdy z celów strategicznych w ramach obszarów realizowany jest poprzez wyodrębnione kierunki polityki rozwoju, złożone z katalogu działań priorytetowych. W odniesieniu do poszczególnych kierunków polityki sformułowana została strategia postępowania, określająca pożądaną stan docelowy, a także określająca czynniki sprzyjające i ograniczające możliwość

osiągnięcia zmiany będącej pochodną realizacji celu strategicznego. Na poniższym schemacie zobrazowano strukturę dokumentu:

Rysunek 2 Schemat prezentujący plan strategiczny zawarty w Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego.

Źródło: Opracowanie własne

Rekomendacje dotyczące programowania lokalnej polityki rozwoju można odnaleźć w SRWM w ramach obszaru: *Rozwój miast i terenów wiejskich*. Wśród kierunków polityki rozwoju w tym obszarze zwrócono uwagę na potrzebę integracji przestrzennej na poziomie lokalnym i zapewnienie powiązań lokalnych w obrębie obszarów wiejskich, dla których centrami są małe i średnie miasta, docelowo zapewniające jednolity standard dostępności podstawowych usług i dóbr publicznych. Umocnienie pozycji małych i średnich ośrodków miejskich jako lokalnych centrów gospodarczych ośrodków usług publicznych wskazywane jest jako warunek rozwoju okalających je terenów wiejskich. Projektowane działania opierają

się na założeniu, że ważnymi elementami decydującymi o atrakcyjności małych miast są zasoby społeczne i kulturowe oraz przestrzeń publiczną.

Wśród kluczowych działań w ramach wspomnianego kierunku przewidziano poprawę dostępności podstawowych usług publicznych w zakresie lokalnej infrastruktury społecznej, o charakterze: edukacyjnym, kulturalnym, rekreacyjnym i sportowym oraz zdrowotnym.

Kolejnym kierunkiem polityki jest rozwój gospodarczy małych i średnich miast oraz terenów wiejskich. Celem działań określonym w ramach tego kierunku jest przede wszystkim przeciwdziałanie narastającym wewnątrzregionalnym różnicowaniom o charakterze gospodarczym. Projektowane przez Zarząd Województwa Małopolskiego działania uwzględniają szereg poniższych założeń:

- w ramach polityki rozwoju miast nie należy ograniczać się do wzmocnienia infrastruktury społecznej i technicznej, lecz wysoki nacisk położyć także na tworzenie ofert zachęcających do lokowania nowych przedsięwzięć, wykorzystanie potencjału istniejących przedsiębiorstw oraz wzmocnienie relacji kapitałowych;
- zapleczem dla wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich są małe i średnie miasta;
- aktywizacja terenów wiejskich warunkowana jest wdrożeniem bardziej efektywnych mechanizmów wsparcia funkcjonowania zarówno rolnictwa, jak i działalności okołorolniczej i pozarolniczej;
- aby zwiększyć partycypację obywatelską w programowaniu polityki rozwoju lokalnego należy określić trwałe ramy współpracy władz lokalnych i regionalnych.

W ramach kluczowych działań odnoszących się do poprawy kondycji gospodarczej małych i średnich miast główny nacisk położony został na rozwój oferty inwestycyjnej jednostek, połączony ze wspieraniem działań lokalnych instytucji rynku

pracy na rzecz zwiększenia zatrudnienia i przeciwdziałania bezrobociu. Natomiast wśród priorytetów dla obszarów wiejskich wyróżniono wsparcie obszarów rolniczych poprzez wdrożenie instrumentów wsparcia dla rolnictwa ekologicznego oraz marketingu wysokiej jakości produktów lokalnych i regionalnych. Takie działania wpisuje się w oczekiwanie wzmożonego wykorzystania miejscowych przewag konkurencyjnych. Innym priorytetem aktywizacji obszarów wiejskich jest wspieranie działalności pozarolniczej, szczególnie na terenach atrakcyjnych rezydencjonalnie i turystycznie.

Ostatnim kierunkiem polityki rozwoju w obszarze miast i terenów wiejskich jest funkcjonalne zarządzanie przestrzenią na poziomie lokalnym. Zwraca się tutaj uwagę na podejmowanie działań z uwzględnieniem powiązań funkcjonalnych pomiędzy ośrodkami, ochrony tożsamości lokalnej, a także dbałości o otoczenie. Wśród kierunków interwencji wymienia się rewitalizację obszarów zdegradowanych, ochronę krajobrazu i ładu przestrzennego na obszarach wiejskich, planowanie przestrzenne prowadzone z uwzględnieniem realizacji koncepcji osadnictwa zwartej, w oparciu o miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

Ponadto w SRWM w ramach obszaru: *Krakowski obszar metropolitalny i inne subregiony* wyróżniono subregion sądecki, jako funkcjonalny obszar integracji przestrzennej o znaczeniu regionalnym, z węzłowym ośrodkiem monocentrycznym jakim jest miasto Nowy Sącz oraz strefami przyległymi, w których zawierają się gminy wchodzące w skład Powiatu Nowosądeckiego. Rozwój subregionu sądeckiego w SRWM określono jako jeden z kierunków polityki rozwoju Małopolski.

Za główną oś rozwoju dla subregionu sądeckiego w SRWM przyjęto wykorzystanie naturalnych przewag konkurencyjnych Sądecczyzny – zarówno w wymiarze krajowym, jak i międzynarodowym. Wśród nich wymieniono: warunki naturalne, bazę noclegową oraz potencjał w zakresie działalności związanej z turystyką, sportem i ochroną zdrowia, tworzące wspólnie unikalne atuty dla gospodarczego rozwoju

subregionu. Wykorzystując wskazane przewagi subregion sądecki ma szansę stać się jednym z kluczowych ośrodków na mapie organizacji spotkań i wydarzeń o znaczeniu ponadregionalnym. Ponadto korzystając z walorów środowiska naturalnego możliwe jest wzmocnienie uzdrowiskowo – leczniczych funkcji regionu.

Szczególną wagę przypisano rozwojowi Nowego Sącza i wzmocnieniu funkcji tego ośrodka, jako elementu polityki rozwoju dla całego subregionu. Dostrzeżono rolniczy charakter powiatów Małopolski południowo-wschodniej, do których zaliczyć także można Powiat Nowosądecki. Wśród problemów wskazano słabą komunikację miasta z Krakowem i resztą kraju, natomiast wśród atutów wymieniono względnie korzystną sytuację demograficzną i prognozowany wzrost ludnościowy, dający szansę rozwoju działalności związanych z obsługą ruchu turystycznego i uzdrowiskowego. Uznano zatem, aby pozycję rozwojową subregionu wzmocnić poprzez poprawę kondycji rozwojowej Nowego Sącza, ale również otaczającego miasto obszaru funkcjonalnego. Dzięki lepszemu powiązaniu ośrodka sądeckiego z jego zapleczem nastąpi efektywne wykorzystanie potencjału gospodarczego subregionu. Natomiast w wyniku interwencji realizowanej w celu poprawy dostępności komunikacyjnej, możliwy stanie się bardziej dynamiczny rozwój przedsiębiorczości i rynku pracy, bazujący na funkcji rekreacyjnej – szczególnie w oparciu o potencjał turystyczny Beskidów oraz Doliny Dunajca i Popradu. Ponadto wskazuje się szansę zlokalizowania na terenie Sądecczyzny jednego z głównych obszarów rozwoju sportów letnich i zimowych, zarówno w wymiarze amatorskim, jak i wyczynowym. Lepsze wykorzystanie potencjałów decydujących o przewadze konkurencyjnej oraz niwelowanie barier rozwojowych służyć będą wzrostowi dobrobytu w całym podregionie sądeckim.

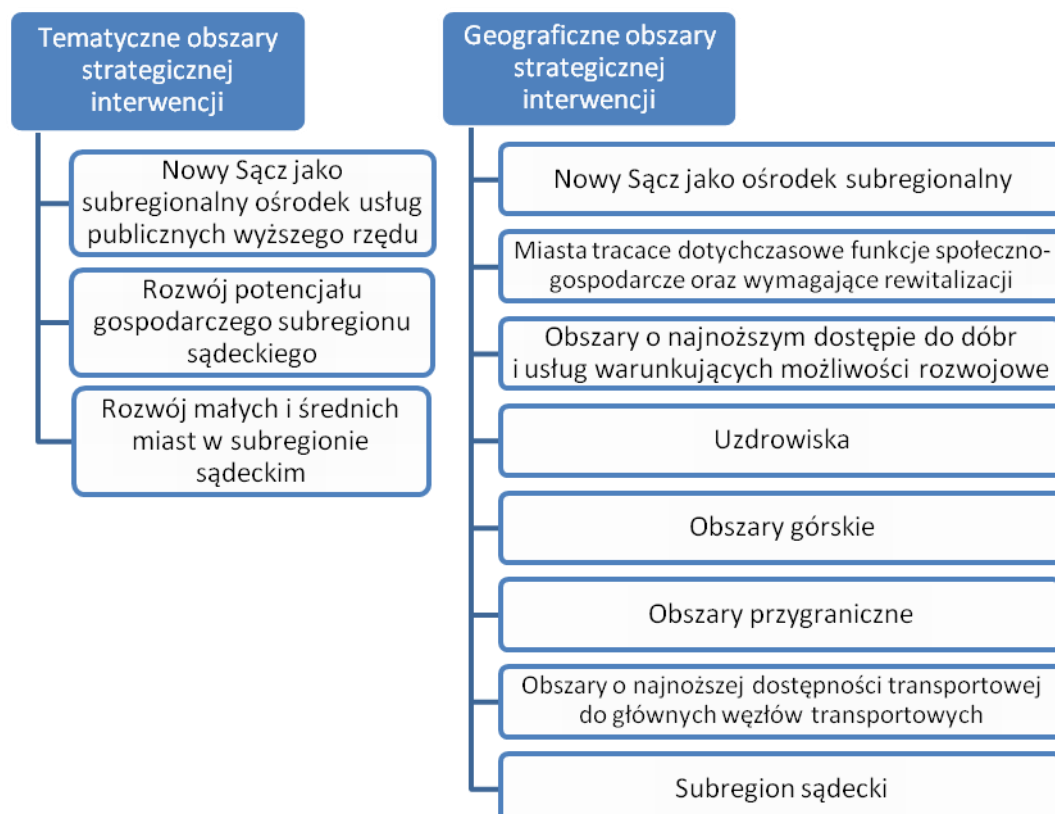
Subregionalny Program Rozwoju – Subregion Nowosądecki

Elementem wdrażania Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011-2020 jest przyjęcie indywidualnej ścieżki rozwoju dla pięciu subregionów wchodzących w skład województwa w ramach tworzonego **Subregionalnego Programu Rozwoju na lata 2014-2020**. Jednym z kluczowych obszarów jest subregion sądecki, zajmujący powierzchnie trzech powiatów: nowosądeckiego, limanowskiego, gorlickiego oraz miasta Nowy Sącz. W ramach prac nad weryfikacją i specyfikacją kierunków rozwoju subregionu zawartych w SRWM Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego przeprowadził szereg badań oraz konferencji subregionalnych. Zgodnie z przyjętym dnia 3 lipca 2012 r. przez Zarząd Województwa Małopolskiego dokumentem *Zasady i harmonogram prac nad Subregionalnym Programem Rozwoju 2014 – 2020*, projekt programu subregionalnego powinien zostać przygotowany do końca października br. Jednocześnie sprecyzowano finalny układ Programu, który oprócz zróżnicowanej terytorialnie polityki rozwoju zawierał będzie dodatkowo uzgodnione listy przedsięwzięć, które rekomendowane będą do dofinansowania w ramach tzw. grantu subregionalnego, tj. wydzielonej puli środków w ramach regionalnego programu operacyjnego na lata 2014 - 2020.

Podsumowując dotychczasowy etap badań i dyskusji nad programem dla subregionu sądeckiego należy stwierdzić, że wśród kluczowych kierunków i możliwości rozwoju dominują zagadnienia rozwoju infrastruktury komunikacyjnej. Inwestycje w tym obszarze określone są jako podstawowe determinanty niezbędne do przezwyciężenia barier związanych z peryferyjnym charakterem subregionu, poprawy kontaktu z Krakowem oraz napływu turystów i inwestorów. W ramach pozostałych obszarów diskutowanych podczas badań fokusowych oraz konferencji subregionalnych przewijały się kwestie związane z jakością kapitału ludzkiego i społecznego oraz możliwościami budowy gospodarki opartej na wiedzy. Konstatacją dotychczasowych prac nad programem rozwoju subregionu sądeckiego jest wyspecyfikowanie

obszarów strategicznej interwencji w ujęciu tematycznym oraz geograficznym. Przedstawia je poniższy schemat.

Rysunek 3 Obszary strategicznej interwencji

Źródło: Opracowanie własne

Dalszą koordynację prac nad Programem prowadzić będą fora subregionalne, składające się z członków Zarządu Województwa Małopolskiego, radnych Sejmiku Województwa Małopolskiego, przedstawicieli samorządów powiatowych i gminnych, przedsiębiorców, organizacji gospodarczych, organizacji społecznych, instytucji naukowych, badawczych i rozwojowych, uczelni wyższych, Policji i Państwowej Straży Pożarnej, parków narodowych oraz innych kluczowych instytucji z punktu widzenia subregionu. Rolę doradczą i wspierającą w ramach w forum pełnił będzie wybrany przez ZWM ekspert strategiczny, którym w ramach forum subregionu sądeckiego został dr Rafał Matyja. Funkcją forum będzie inicjowanie i kreowanie debaty na

temat polityki rozwoju subregionu oraz wyrażanie opinii w przedmiocie planowanych działań ze strony władz samorządowych.

Najważniejsze wnioski z diagnozy społeczno-gospodarczej

Metodologia badania

Diagnoza stanu obecnego w 14 gminach powiatu nowosądeckiego przeprowadzona została w oparciu o metodologię zastosowaną do delimitacji subregionów funkcjonalnych województwa małopolskiego³. Wybór metodologii motywowany przede wszystkim spójnością i kompatybilnością z jednym z głównych dokumentów nadrzędnych, jakim jest Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011-2020.

Obszar analizy podzielony został na 7 pól badawczych, które w sposób spójny i komplementarny zagospodarowują ogół zjawisk społeczno-gospodarczych. Każdy z obszarów badawczych podzielony został wewnętrznie, w zależności od złożoności struktury i różnorodności procesów zachodzących w ramach danego pola, co dało łącznie 22 podobszary tematyczne. Strukturę podziału przedstawia poniższy schemat.

³ Małopolskie Obserwatorium Polityki Rozwoju (2011), *Badanie możliwości rozwojowych subregionów funkcjonalnych województwa małopolskiego. Raport końcowy z badania.*, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Kraków;

Rysunek 4 Podział obszaru analizy

Potencjał turystyczny	<ul style="list-style-type: none"> • baza turystyczna • popyt na turystykę
Potencjał gospodarczy	<ul style="list-style-type: none"> • struktura gospodarki • przedsiębiorczość • innowacyjność • rynek pracy
Kapitał ludzki	<ul style="list-style-type: none"> • potencjał demograficzny • potencjał intelektualny
Jakość życia	<ul style="list-style-type: none"> • ochrona zdrowia • problemy społeczne • edukacja • kultura • kultura fizyczna • gospodarka mieszkaniowa
Infrastruktura komunikacyjna	<ul style="list-style-type: none"> • transport drogowy • transport kolejowy • infrastruktura teleinformatyczna
Atrakcyjność przyrodnicza	<ul style="list-style-type: none"> • krajobraz przyrodniczy • zagrożenia przyrody
Zarządzanie rozwojem	<ul style="list-style-type: none"> • zarządzanie publiczne • stan finansów samorządowych • kapitał społeczny

Źródło: Opracowanie własne

Potencjał turystyczny (obszar 1) wymieniany jest jako jedna z głównych możliwych przewag konkurencyjnych regionu Sądeckiego. W związku z tym obszar ten postanowiono wyszczególnić z grona szeroko rozumianej problematyki gospodarczej, które ujęta została w ramach obszaru 2. Podczas specyfikacji obszaru 3 skoncentrowano się na analizie zasobów ludzkich, zarówno w wymiarze ilościowym (potencjał demograficzny) jak i jakościowym (potencjał intelektualny). Obszar 4 ujmuje szeroką listę usług społecznych, na które zapotrzebowanie pokrywane jest w przeważającej mierze przez sektor publiczny. Interpretowane łącznie w przybliżony sposób mogą posłużyć do określenia jakości życia na danym terenie. Szczególny nacisk dodatkowo położono na zbadanie dostępności komunikacyjnej poszczególnych gmin, określanej niejednokrotnie jako jedną z głównych barier rozwojowych całego regionu Sądeckiego. Problematyka ta została zawarta w

ramach obszaru 5. Atrakcyjność przyrodnicza z kolei wymieniana jest jako dziedzina, w której region Sądeckizny może budować swój potencjał wzrostu. Z drugiej strony intensyfikacja procesów rozwojowych prowadzić może do niszczenia zasobów naturalnych, tym samym osłabiania możliwości dalszego budowania przewag konkurencyjnych. Oba te zagadnienia ujęte zostały w ramach obszaru 6. Ostatni obszar 7 dotyczy szeroko rozumianego zarządzania rozwojem, w ramach którego ujęto zdolności i możliwości programowania rozwoju przez sektor publiczny, a także niezbędną do umiejętnego wdrażania polityki rozwoju partycypację obywatelską. Ponadto należy pamiętać, że pomiędzy wyspecyfikowanymi obszarami zachodzi szereg interakcji, które mogą z różną siłą i kierunkiem oddziaływania wpływać na siebie wzajemnie, tj. wzmacniać lub osłabiać zdolności rozwojowe.

Precyzja przeprowadzonych analiz wymaga przede wszystkim odpowiedniego doboru danych wejściowych, które w sposób rzetelny i w miarę całościowy powinny odzwierciedlać procesy zachodzące w ramach analizowanych obszarów i subobszarów badawczych. W celu zapewnienia możliwie najbardziej obiektywnego opisu zjawisk przeanalizowano łącznie 72 wskaźniki statystyczne, które przypisano do konkretnych obszarów. Wykorzystano następujące źródła danych:

- Bank Danych Lokalnych GUS;
- Regionalna Izba Obrachunkowa w Krakowie;
- Ministerstwo Finansów;
- Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej;
- Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Krakowie;
- Urząd Statystyczny w Krakowie;
- Urząd Komunikacji Elektronicznej.

Punktem wyjścia badania była jednowymiarowa analiza statystyczna, dokonana w sposób panelowy, tj. łącznie dla 14 gmin powiatu nowosądeckiego. Jako punkt odniesienia traktowano przeciętne wartości wskaźników dla całego powiatu, a także

średnią dla województwa małopolskiego. Kolejnym krokiem była agregacja wskaźników w ramach podobszarów i obszarów funkcjonalnych, w celu opisu i oceny ogólnych zjawisk społeczno-gospodarczych. W tym etapie zbudowano syntetyczne indeksy pierwszego i drugiego rzędu, pozwalające porównywać wszystkie badane jednostki na jednolitej skali.

Wyniki ogólne

Na poniższych wykresach przedstawiono graficzny obraz przeprowadzonych analiz w odniesieniu do wszystkich będących przedmiotem zainteresowania 14 gmin powiatu nowosądeckiego. Każdą gminę scharakteryzowano za pomocą wskaźnika, którego wartość określa poziom danego obszaru w odniesieniu do średniego poziomu obserwowanego w województwie małopolskim. Wysokość słupka równa 1 oznacza, że potencjał danej gminy równy jest przeciętnemu potencjałowi obserwowanemu w województwie. Dodatkowo na pierwszym miejscu na wykresach przedstawiono wartość wskaźnika dla powiatu nowosądeckiego. *Kolorem czerwonym oznaczono obszary, których gminy wyróżniają się negatywnie na tle województwa (obszary te mogą stanowić bariery rozwojowe). Natomiast kolorem zielonym oznaczono potencjalne bieguny wzrostu.*

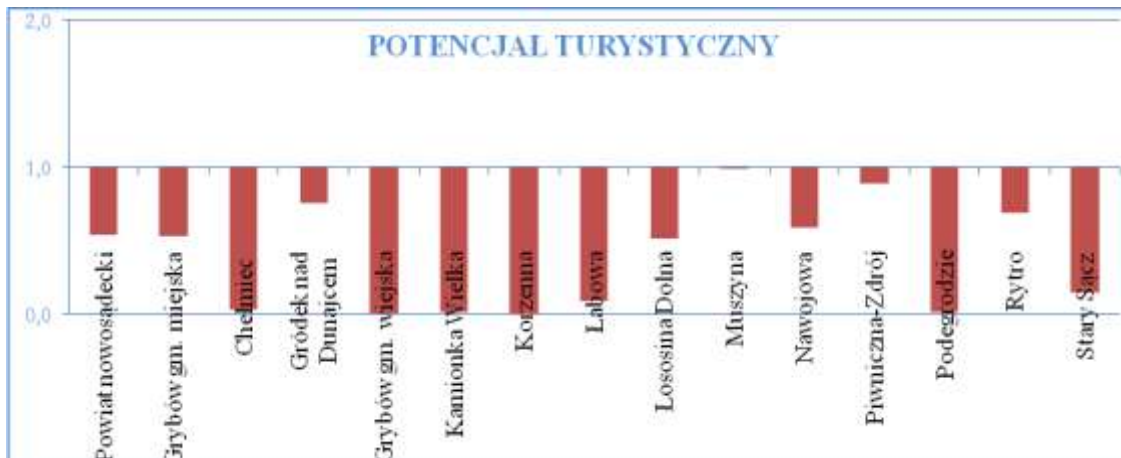
POTENCJAŁ TURYSTYCZNY

Nazwa podobszaru:	Zastosowane wskaźniki:
Baza turystyczna	<ul style="list-style-type: none"> • gęstość bazy noclegowej (miejsca noclegowe na 1 km²); • infrastruktura gastronomiczna (Podmioty z branż: zakwaterowanie i usługi gastronomiczne na 1 tys. mieszkańców); • infrastruktura nienoclegowa (liczba obiektów sportowo-rekreacyjnych na 1 obiekt noclegowy);

Popyt na turystykę

- infrastruktura konferencyjna (liczba sal konferencyjnych na 1 obiekt noclegowy);
- intensywność ruchu turystycznego 1 (korzystający z noclegów na 1 tys. mieszkańców);
- intensywność ruchu turystycznego 2 (liczba noclegów na 1 tys. mieszkańców);
- wykorzystanie potencjału noclegowego (liczba noclegów na 1 miejsce noclegowe);
- odsetek turystów zagranicznych (turyści zagraniczni / korzystający z obiektów zakwaterowania ogółem).

Wykres 1 Potencjał turystyczny gmin

Źródło: Opracowanie własne

Potencjał turystyczny zdiagnozowany został jako słaba strona wśród wszystkich analizowanych gmin. Z jednej strony wynika to z silnej pozycji województwa małopolskiego jako całości. Z drugiej strony można oczekiwać, że szczególnie gminy o silnym profilu rekreacyjnym, wypoczynkowym lub uzdrowiskowym w tym obszarze odznaczać się będą przewagą konkurencyjną. Głębsza analiza na poziomie subindeksów wskazuje jednak, że mimo miejscowo dobrze rozwiniętej

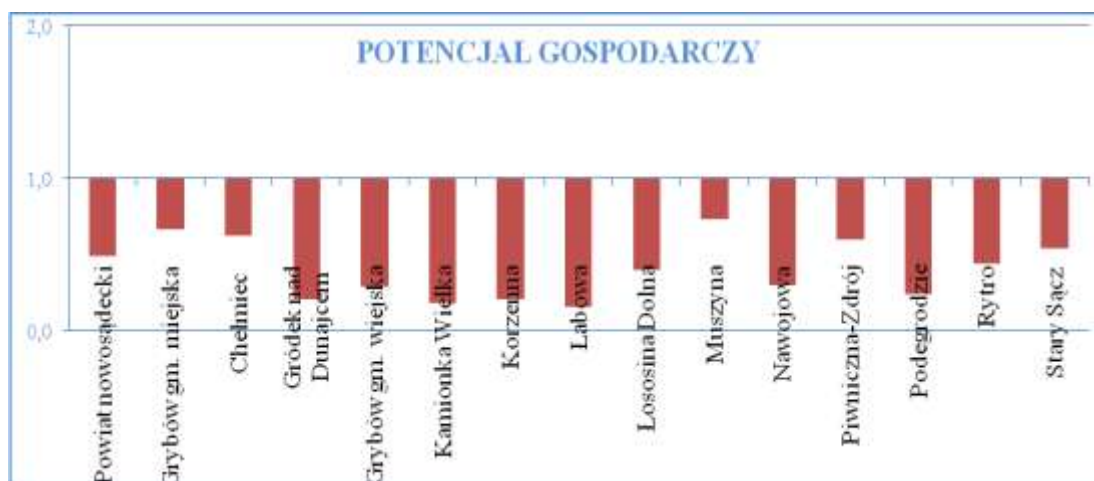
infrastrukturze turystycznej (m.in. Muszyna, Piwniczna-Zdrój, Gródek nad Dunajcem, Rytro), region Sądecki odznacza się relatywnie niską skłonnością turystów do odwiedzania. Tym samym niska wartość wskaźników w tym obszarze determinowana być może zarówno polityką promocyjną oraz dostępnością komunikacyjną regionu.

POTENCJAŁ GOSPODARCZY

Nazwa podobszaru:	Zastosowane wskaźniki:
Struktura gospodarki	<ul style="list-style-type: none"> • stosunek gospodarstw indywidualnych prowadzących działalność rolniczą do liczby ludności w wieku produkcyjnym; • odsetek zatrudnionych w sektorze usług rynkowych; • wpływy do budżetów gmin z CIT na 1 podatnika (szacunkowo); • udział dochodów własnych w dochodach budżetu gminy; • odsetek dużych przedsiębiorstw (250 i więcej zatrudnionych);
Przedsiębiorczość	<ul style="list-style-type: none"> • liczba podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON na 1 tys. mieszkańców; • liczba podmiotów zarejestrowanych w sektorze usług rynkowych w stosunku do liczby podmiotów ogółem; • liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym;
Innowacyjność	<ul style="list-style-type: none"> • działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (liczba firm z sekcji M na 1000 mieszkańców);
Rynek pracy	<ul style="list-style-type: none"> • udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym;

- liczba pracujących (wg faktycznego miejsca pracy) w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (bez prow. ind. gosp. rolne oraz podmiotów gosp. do 9 osób).

Wykres 2 Potencjał gospodarczy gmin

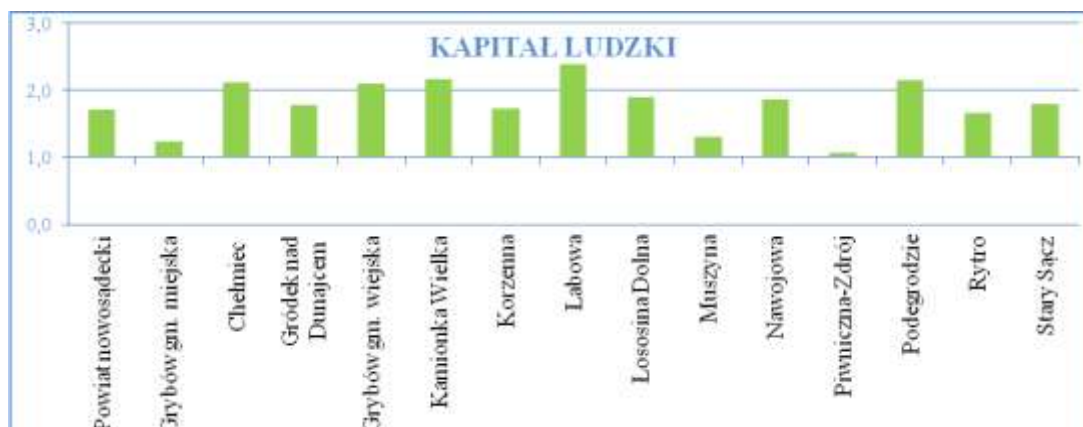
Źródło: Opracowanie własne

Za barierę rozwoju uznać można także gospodarkę regionu. Głównym motorem wzrostu w regionie jest miasto Nowy Sącz, którego oddziaływania w niewielkim stopniu przekłada się na okalające je gminy. Względnie korzystną strukturą gospodarki charakteryzują się gminy: Chełmiec, Muszyna i Rytro, jednak w pozostałym dziedzinach analizy także odznaczają się negatywnie. Zaskakujące są niskie wskaźniki przedsiębiorczości mieszkańców, co może być efektem niewykorzystania potencjału turystycznego. Niskie wskaźniki w zakresie rynku pracy w głównej mierze determinowane mogą być przez względnie słabą pozycją konkurencyjną Nowego Sącza, który nie jest w stanie absorbować podaży na regionalnym rynku pracy w sposób zbliżony do innych głównych ośrodków w województwie. Ponadto, obiektywnie trudno oczekiwać wyższej innowacyjności gospodarek na poziomie gminnym. Jednak poprawy wskaźników może dostarczyć dyfuzja innowacji płynąca ze strony centralnego ośrodka w subregionie.

KAPITAŁ LUDZKI

Nazwa podobszaru:	Zastosowane wskaźniki:
Potencjał demograficzny	<ul style="list-style-type: none"> • saldo migracji z lat 2006-2011 na 1 tys. mieszkańców; • przeciętny przyrost naturalny na 1 tys. mieszkańców w latach 2006-2011; • wskaźnik obciążenia demograficznego osobami starszymi (os. w wieku poprodukcyjnym na 100 os. wieku produkcyjnym); • wskaźnik obciążenia demograficznego osobami młodymi (os. w wieku przedprodukcyjnym na 100 os. wieku produkcyjnym); • małżeństwa zawarte na 1 tys. mieszkańców;
Potencjał intelektualny	<ul style="list-style-type: none"> • odsetek mieszkańców z wykształceniem wyższym w ludności 25+; • przeciętne wyniki sprawdzianu po VI klasie szkoły podstawowej; • przeciętne wyniki z egzaminu gimnazjalnego – matematyka;

Wykres 3 Potencjał kapitału ludzkiego gmin

Źródło: Opracowanie własne

Kapitał ludzki Sądecczyzny jawi się jako poważna szansa całego subregionu. We wszystkich badanych gminach odnotowano zdecydowaną przewagę przede wszystkim na polu potencjału demograficznego. Wynika od w głównej mierze z wysokiej dzietności, choć nie bez znaczenia są także procesy migracyjne mieszkańców Nowego Sącza na okalające miasto tereny wiejskie. Podobnie korzystnie dla całego powiatu kształtują się prognozy procesów demograficznych na najbliższe lata. Większe zróżnicowanie występuje natomiast wśród wskaźników kapitału intelektualnego, nie odbiegają one jednak w sposób istotny od przeciętnych wartości obserwowanych w Małopolsce. Korzystnym czynnikiem w tej dziedzinie jest możliwość wykorzystania potencjału edukacyjnego i akademickiego Nowego Sącza, jako zaplecza do podnoszenia jakości kapitału ludzkiego w gminach sąsiednich.

JAKOŚĆ ŻYCIA

Nazwa podobszaru:

Zastosowane wskaźniki:

Ochrona zdrowia

- liczba ZOZ na 1 tys. mieszkańców;
- liczba porad w ramach POZ na 1 mieszkańca;
- liczba ludności na 1 aptekę ogólnodostępną;

Problemy społeczne	<ul style="list-style-type: none"> • udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem; • udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku;
Edukacja	<ul style="list-style-type: none"> • odsetek dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym; • przeciętna liczba uczniów w klasie w szkołach podstawowych; • przeciętna liczba uczniów w klasie w gimnazjach; • uczniowie przypadający na 1 komputer z dostępem do Internetu przeznaczony do użytku uczniów w szkołach podstawowych; • uczniowie przypadający na 1 komputer z dostępem do Internetu przeznaczony do użytku uczniów w gimnazjach;
Kultura	<ul style="list-style-type: none"> • ludność na 1 placówkę biblioteczną; • ilość księgozbioru przypadająca na 1 czytelnika; • liczba imprez kulturalnych organizowanych przez instytucje kultury na 10 tys. mieszkańców;
Kultura fizyczna	<ul style="list-style-type: none"> • liczba klubów sportowych przypadająca na 10 tys. mieszkańców; • liczba ćwiczących ogółem przypadająca na 10 tys. mieszkańców;
Gospodarka mieszkaniowa	<ul style="list-style-type: none"> • powierzchnia użytkowa mieszkań w przeliczeniu na mieszkańca; • korzystający z instalacji wodociągowej w ludności ogółem;

- korzystający z instalacji kanalizacyjnej w ludności ogółem;
- korzystający z instalacji gazowej w ludności ogółem.

Wykres 4 Jakość życia w poszczególnych gminach

Źródło: Opracowanie własne

Jakość życia mieszkańców analizowanych gmin w zdecydowanej większości pozostaje poniżej przeciętnej wojewódzkiej (wyjątek stanowi gmina Muszyna), jednak zróżnicowanie w tym zakresie pozostaje względnie niewielkie. Wśród pozytywnych czynników wpływających na jakość życia wymienić należy dostępność do różnorodnej oferty kulturalnej i sportowej, co w istotny sposób wpływa także na atrakcyjność turystyczną regionu. Negatywnie w tym kontekście ocenić należy dostępność do usług z zakresu ochrony zdrowia, choć w tym obszarze część zadań publicznych, z których korzystają mieszkańcy gmin powiatu nowosądeckiego realizowana jest przez placówki zlokalizowane na terenie Nowego Sącza. Podobnie sytuacja wygląda w przypadku usług edukacyjnych. Negatywne oddziaływanie na jakość życia wśród badanych jednostek przejawiało się przede wszystkim w podobszarach problemów społecznych oraz gospodarki mieszkaniowej. Względnie wysoki odsetek mieszkańców korzystających z usług pomocy społecznej w dużej mierze może być pochodną sytuacji na lokalnym rynku pracy. Z drugiej strony świadczy on także o dostępności usług i aktywnym przeciwdziałaniu procesom

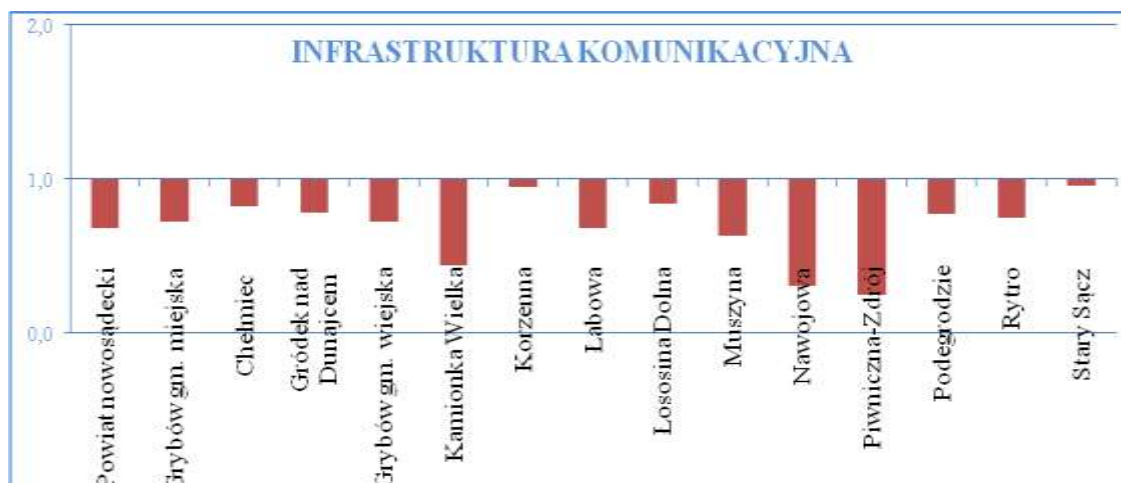
wykluczenia. Standard zamieszkania zależy natomiast od stopnia zurbanizowania badanych jednostek. Oddalenie od ośrodka miejskiego w dużej mierze przeważało do dostępności do infrastruktury sieciowej. Należy jednak pamiętać, że polityka władz publicznych w tym zakresie uwzględniać musi nie tylko oczekiwania mieszkańców, lecz także efektywność kosztową prowadzonych rozwiązań.

INFRASTRUKTURA KOMUNIKACYJNA

Jednym z elementów jakości życia jest również dostępność komunikacyjna do głównych ośrodków w regionie. Zwiększa ona mobilność mieszkańców i otwiera drzwi do czerpania z innych potencjałów rozwojowych znajdujących się w sąsiednich oraz bardziej oddalonych obszarach. Dodatkowo inwestycje w infrastrukturę komunikacyjną charakteryzują się wysoką kosztochłonnością oraz często rozległym czasem realizacji, w związku z tym obszar ten wymaga oddzielnej, pogłębionej analizy.

Nazwa	Zastosowane wskaźniki:
podobszaru:	
Transport drogowy	<ul style="list-style-type: none"> dostępność drogowa Krakowa (maksymalny czas dojazdu); dostępność drogowa Nowego Sącza;
Transport kolejowy	<ul style="list-style-type: none"> dostępność kolejowa Krakowa (maksymalny czas dojazdu); dostępność kolejowa Nowego Sącza;
Infrastruktura teleinformatyczna	<ul style="list-style-type: none"> % miejscowości na terenie gminy z dostępem do Internetu szerokopasmowego 3 lub więcej sieci; % miejscowości bez dostępu do Internetu szerokopasmowego.

Wykres 5 Infrastruktura komunikacyjna w poszczególnych gminach

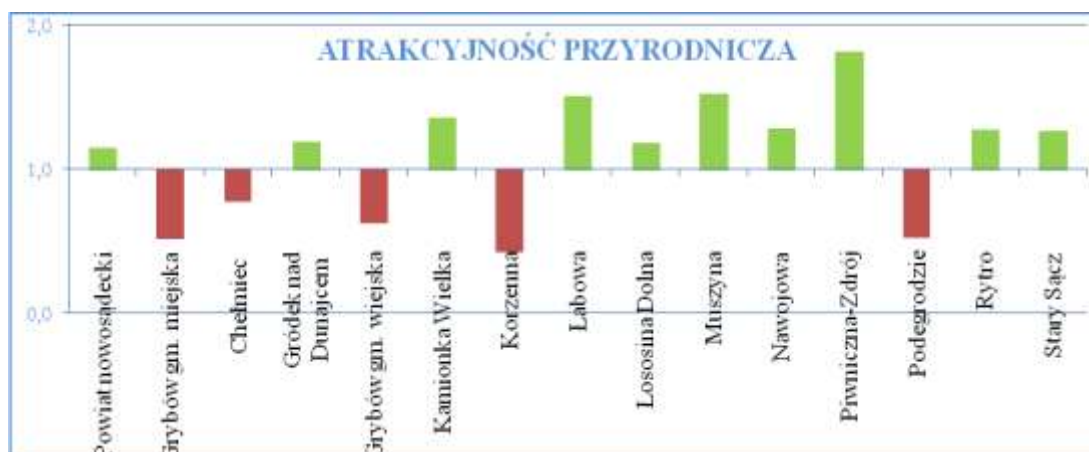
Źródło: Opracowanie własne

Jaki mierniki dostępności komunikacyjnej przyjęto wskaźniki odnoszące się do dostępności infrastruktury drogowej kolejowej i teleinformatycznej. Jedynie w przypadku tego ostatniego wskaźnika można stwierdzić, że w porównaniu z przeciętną dla Małopolski teren powiatu nowosądeckiego wypada korzystnie. Zdecydowanie *in minus* oddziałują wskaźniki określające dostępność tradycyjnych form transportu. W przypadku większości gmin nie ma problemu z komunikacją drogową pomiędzy daną jednostką a centralnym ośrodkiem subregionu jakim jest miasto Nowy Sącz. Niestety tylko w przypadku nielicznych gmin można stwierdzić możliwość wykorzystania transportu kolejowego. Sytuacja wygląda zdecydowanie gorzej, jeśli analizie podda się dostępność ze stolicą województwa. Region Sądeckizny określany jest jako jeden z najgorzej skomunikowanych obszarów z Krakowem, co może stanowić kluczową barierę w dalszym rozwoju we wszystkich gminach powiatu. Co więcej, relatywnie niskie wskaźniki dostępności komunikacyjnej dotyczą gmin o charakterze turystycznym i uzdrowiskowym, co potwierdza postawioną uprzednio hipotezę, iż niewykorzystanie potencjału turystycznego determinowane może być przez trudności komunikacyjne.

ATRAKCYJNOŚĆ PRZYRODNICZA

Nazwa podobszaru:	Zastosowane wskaźniki:
Krajobraz przyrodniczy	<ul style="list-style-type: none"> • % powierzchni prawnie chronionej; • liczba pomników przyrody na 100 km²; • powierzchnia terenów zieleni na 100 km²; • % powierzchni lasów;
Zagrożenia przyrodnicze	<ul style="list-style-type: none"> • odsetek mieszkańców korzystających z oczyszczalni ścieków; • nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska na 1 mieszkańca; • nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej na 1 mieszkańca; • odpady komunalne na 1 mieszkańca.

Wykres 6 Atrakcyjność przyrodnicza poszczególnych gmin

Źródło: Opracowanie własne

Atrakcyjność przyrodnicza pozytywnie wyróżnia większość z badanych gmin. W tym zakresie dominują gminy uzdrowiskowe zarówno atrakcyjnością krajobrazu z jednej

strony, a także dbałością zachowanie naturalnego dziedzictwa z drugiej. Wyjątkowe bogactwo natury regionu Sądecczyzny jest głównym z potencjałów rozwojowych, dającym szansę dla intensywniejszego wykorzystania istniejącej i dalszego rozwoju bazy turystycznej. Jak jednak uprzednio wskazano w dużej mierze zależy to od inwestycji w infrastrukturę komunikacyjną. Dodatkowo część spośród analizowanych gmin wyróżnia się na tle powiatu oraz województwa ujemnie, co przede w głównej mierze oznacza mniejsze połacie terenów chronionych. Niemniej jednak wysoka atrakcyjność całego powiatu jak daje szansę rozwojową także tym gminom, np. w zakresie rozwoju służebnych dla przemysłów czasu wolnego.

ZARZĄDZANIE ROZWOJEM

Nazwa podobszaru:	Zastosowane wskaźniki:
Zarządzanie publiczne	<ul style="list-style-type: none"> • % powierzchni gminy objęty miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego; • udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem; • udział środków unijnych w wydatkach inwestycyjnych;
Kapitał społeczny	<ul style="list-style-type: none"> • % wykonania dochodów budżetu gminy; • liczba OPP na 10 tys. mieszkańców; • wysokość 1% podatku przekazanego na rzecz OPP w stosunku do liczby OPP; • frekwencja w wyborach prezydenckich 2010 (II tura); • frekwencja w wyborach samorządowych 2010 (I tura);

Stan finansów samorządowych	<ul style="list-style-type: none"> • poziom zadłużenia (zobowiązania ogółem/dochody ogółem); • zdolność do samofinansowania ((dochody majątkowe+nadwyżka operacyjna)/wydatki majątkowe); • udział nadwyżki operacyjnej w dochodach ogółem; • obciążenie dochodów obsługą zadłużenia.
-----------------------------	--

Wykres 7 Zarządzanie rozwojem w gminach

Źródło: Opracowanie własne

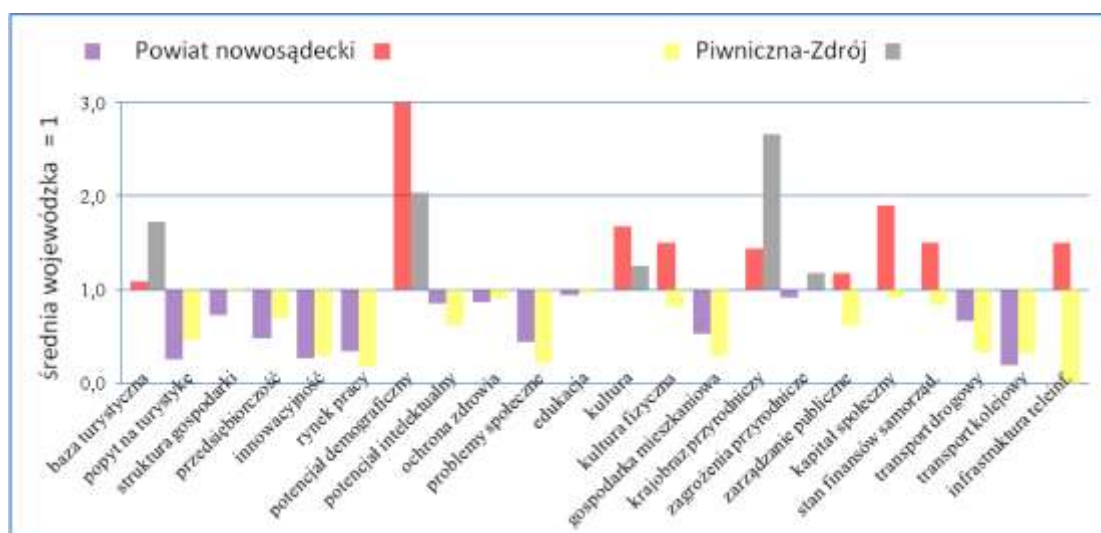
Zarządzanie rozwojem jest także pozytywnym wyróżnikiem analizowanych gmin. Co więcej, korzystne wartości wskaźników dominowały we wszystkich badanych subobszarach, tj. dotyczyły procesów zarządzania przez władze samorządowe, odzwierciedlały stan finansów JST, a także starały się zobrazować potencjał kapitału społecznego wśród mieszkańców. Władze badanych gmin charakteryzują się względnie wysoką skutecznością w realizowaniu inwestycji prorozwojowych oraz pozyskiwaniu zewnętrznych źródeł finansowania, a stan finansów publicznych na poziomie gminnym daje rezerwę do realizacji kolejnych przedsięwzięć. Dodatkowo korzystnym czynnikiem jest względnie wysoki wskaźnik partycypacji obywatelskiej w

życiu publicznym, świadczący o poczuciu tożsamości ze środowiskiem lokalnym. W sumarycznym ujęciu daje to całemu regonowi powiatu nowosądeckiego szansę na kontynuowanie polityki rozwojowej, wykorzystanie zdiagnozowanych endogenicznych potencjałów oraz przewyższanie barier rozwojowych.

WYNIKI SZCZEGÓŁOWE I ICH ANALIZA DLA MIASTA I GMINY PIWNICZNA ZDRÓJ

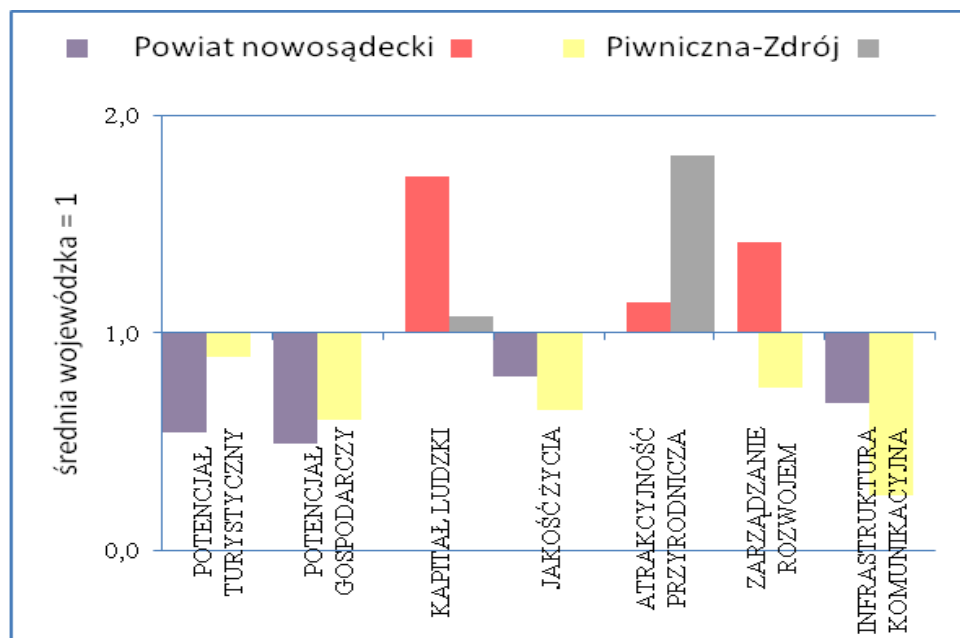
Ze względu na fakt, że w niektórych obszarach badania różnice pomiędzy analizowanymi jednostkami okazywały się znaczące, poniżej przedstawiono osobne, zbiorcze zestawienie oceny możliwości i barier rozwojowych, zarówno w wymiarze ogólnym (odnoszącym się do opisanych uprzednio obszarów), jak i w wymiarze szczegółowym (uwzględniając podział na wszystkie 22 podobszary rozwojowe) – dla Gminy Piwniczna-Zdrój. Dane na wykresach odzwierciedlają kształtowanie się danej zmiennej w odniesieniu do średniej wojewódzkiej, której poziom przyjęto jako = 1.

Rysunek 5 Miasto i Gmina Piwniczna-Zdrój względem województwa i powiatu

Źródło: Opracowanie własne

Rysunek 6 Potencjały gminy Piwniczna względem województwa i powiatu

Pierwszy z analizowanych potencjałów – **potencjał turystyczny** – w ogólnej ocenie wypada delikatnie słabiej niż średnia wojewódzka i na znacznie lepiej niż średnia powiatowa. Potencjał ten składa się z różnych wskaźników, które w przypadku gminy Piwniczna – Zdrój przyjmują zróżnicowane wartości:

- baza turystyczna gminy (na którą składają się gęstość bazy noclegowej, infrastruktura gastronomiczna, infrastruktura nienoclegowa czyli liczba obiektów sportowo-rekreacyjnych na 1 obiekt noclegowy, infrastruktura konferencyjna) posiada ponad dwukrotnie większy potencjał niż średnia wojewódzka oraz znacznie większy niż średnia powiatowa;
- jednak popyt na turystykę (do którego zaliczono liczbę korzystających z noclegów na 1 tys. mieszk., liczbę udzielonych noclegów na 1 tys. mieszk., liczbę noclegów na 1 miejsce noclegowe, odsetek turystów zagranicznych) jest o połowę mniejszy niż średnia wojewódzka lecz dwukrotnie większy niż średnia powiatowa.

Analiza ankiet przeprowadzonych wśród mieszkańców miasta Piwniczna-Zdrój oraz mieszkańców obszarów wiejskich gminy wskazuje na to, że społeczność lokalna

bardzo utożsamia się z miejscem zamieszkania i jego turystycznym charakterem. Popiera wszelkiego rodzaju inwestycje w infrastrukturę sprzyjającą rozwojowi turystyki, jak również zwiększanie nakładów finansowych na ten obszar. Uznali również, że rozwoju kultury oraz ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego są najważniejsze dla rozwoju turystyki.

W kolejnym analizowanym potencjale – **potencjale gospodarczym** – wartości uzyskane przez gminę Piwniczna-Zdrój są w ogólnej ocenie zbliżone do średniej dla województwa małopolskiego i wyższej niż dla powiatu nowosądeckiego:

- struktura gospodarki (do której zaliczono stosunek gospodarstw indywidualnych prowadzących działalność rolniczą do liczby ludności w wieku produkcyjnym, odsetek zatrudnionych w sektorze usług rynkowych, wpływy do budżetów gmin z CIT na 1 podatnika, udział dochodów własnych w dochodach budżetu gminy, odsetek dużych przedsiębiorstw) posiada ocenę o 0,02 niższą niż średnia wojewódzka i o 0,25 wyższą niż powiatowa,
- przedsiębiorczość (rozumiana jako liczba podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON na 1 tys. mieszk., liczba podmiotów zarejestrowanych w sektorze usług rynkowych w stosunku do liczby podmiotów ogółem, liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 1 tys. mieszk. w wieku produkcyjnym) posiada ocenę niższą niż średnia wojewódzka ale wyższą niż powiatowa,
- innowacyjność (uwzględniona w badaniu jako działalność profesjonalna, naukowa i techniczna - liczba firm z tych sekcji na 1000 mieszk.) posiada ocenę nieznacznie niższą niż wojewódzka ale wyższą niż powiatowa.
- rynek pracy (charakteryzowany przez udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym oraz liczbę pracujących wg faktycznego miejsca pracy w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (bez

prow. ind. gosp. rolne oraz podmiotów gosp. do 9 osób) również posiada ocenę gorszą niż średnia wojewódzka i średnia powiatowa.

Z analizy ankiet wynika, że rozwój gospodarczy jest obszarem, w ramach którego należy podejmować działania wspierające np. w postaci promocji lokalnych przedsiębiorców, poszukiwania inwestorów zewnętrznych, wsparcie podejmowania przez mieszkańców wsi działalności pozarolniczej oraz przeciwdziałanie bezrobociu.

Potencjał określony jako **kapitał ludzki** jest dużym atutem gminy Piwniczna - Zdrój i uzyskał w badaniu oceny niewiele lepszą niż średnia dla województwa małopolskiego i znacznie słabszą niż średnia dla powiatu nowosądeckiego:

- potencjał demograficzny (uwzględniający saldo migracji z lat 2006-2011 na 1 tys. mieszk., przeciętny przyrost naturalny na 1 tys. mieszk. w latach 2006-2011, wskaźnik obciążenia demograficznego osobami starszymi, wskaźnik obciążenia demograficznego osobami młodymi, małżeństwa zawarte na 1 tys. mieszk.) kształtuje się na poziomie niższym niż średnia powiatowa i osiąga wyniki dwukrotnie korzystniejsze niż średnia małopolska,
- potencjał intelektualny (określony za pomocą odsetka mieszkańców z wykształceniem wyższym w ludności 25+, przeciętnego wyniku sprawdzianu po VI klasie szkoły podstawowej oraz przeciętnego wyniku z egzaminu gimnazjalnego) osiąga wartości niższe niż średnia dla Małopolski i powiatu, jednak różnice te nie są duże.

Potencjał związany z **jakością życia** osiągnął na terenie gminy Piwniczna - Zdrój wartości nieco niższe niż średnia wojewódzka oraz powiatowa, jednak różnice w poszczególnych wskaźnikach były niewielkie:

- ochrona zdrowia (badana za pomocą liczby ZOZ na 1 tys. mieszk., liczbą porad w ramach POZ na 1 mieszk. oraz liczbą ludności na 1 aptekę ogólnodostępną) wypadła poniżej średniej wojewódzkiej i powiatowej,
- problemy społeczne (analizowane przez wskaźniki tj. udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem, udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku) osiągnęły wartości gorsze niż średnia dla województwa i powiatu,
- edukacja (analizowana za pomocą odsetka dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym, przeciętnej liczby uczniów w gimnazjach, liczby uczniów przypadających na 1 komputer z dostępem do Internetu przeznaczony do użytku uczniów w szkołach podstawowych, liczby uczniów przypadających na 1 komputer z dostępem do Internetu przeznaczony do użytku uczniów w gimnazjach) uzyskała wartości nieznacznie niższe niż średnia wojewódzka i powiatowej,
- kultura (uwzględnione wskaźniki to ludność na 1 placówkę biblioteczną, ilość księgozbioru przypadająca na 1 czytelnika, liczba imprez kulturalnych organizowanych przez instytucje kultury na 10 tys. mieszkańców) uzyskała ocenę wyższą niż średnia wojewódzka oraz nieznacznie niższą niż średnia powiatowa,
- kultura fizyczna (analizowana jako liczba klubów sportowych przypadająca na 10 tys. mieszk. oraz liczba ćwiczących w klubach ogółem przypadająca na 10 tys. mieszk.), uzyskała średnią niższą niż wojewódzka i powiatowa,
- gospodarka mieszkaniowa (uwzględniająca powierzchnię użytkową mieszkań w przeliczeniu na mieszk., korzystających z instalacji wodociągowej w ludności ogółem, korzystających z instalacji kanalizacyjnej w ludności ogółem oraz korzystających z instalacji gazowej w ludności ogółem) uzyskała ocenę na poziomie czterokrotnie niższym niż średnia wojewódzka i dwukrotnie niższym niż średnia powiatowa.

Ponad 76% ankietowanych osób wskazało na utrudniony dostęp do podstawowej opieki medycznej, w tym dostęp do lekarzy specjalistów. Gospodarka mieszkaniowa w opinii mieszkańców potwierdza dane statystyczne przedstawione powyżej. Około 60% osób wskazało na słaby dostęp do sieci kanalizacyjnej, dostępność sieci wodociągowej oraz słabo zorganizowana gospodarka odpadami.

Potencjał dotyczący **infrastruktury komunikacyjnej** gminy Piwniczna – Zdrój został oceniony na poziomie wyższym niż średnia powiatowa i niższym niż średnia wojewódzka. Wynika to w dużej mierze z braku niektórych rodzajów komunikacji (np. kolejowej) oraz długiego czasu dojazdu do stolicy województwa:

- transport drogowy (uwzględniający dostępność drogową Krakowa - maksymalny czas dojazdu oraz dostępność drogową Nowego Sącza) uzyskał ocenę trzykrotnie niższą niż średnia dla województwa i dwukrotnie niższą niż średnia powiatowa,
- transport kolejowy (liczony jako dostępność kolejowa Krakowa - maksymalny czas dojazdu, dostępność kolejowa Nowego Sącza) uzyskała wynik zdecydowanie niższy niż średnia wojewódzka ale wyższy niż powiatowa – ze względu na brak tego typu infrastruktury,
- infrastruktura teleinformatyczna (analizowana przez % miejscowości na terenie gminy z dostępem do Internetu szerokopasmowego 3 lub więcej sieci oraz % miejscowości bez dostępu do Internetu szerokopasmowego) uzyskała ocenę najniższą ze wszystkich analizowanych gmin, na poziomie 0,00.

Mieszkańcy natomiast w ankietach wskazują na słaby stan dróg oraz brak infrastruktury towarzyszącej, w tym ścieżek rowowych i parkingów. Bardzo nisko wypada również w ich opinii dostęp, do infrastruktury teleinformatycznej, sprzyjającej rozwojowi społeczeństwa informacyjnego.

Potencjał dotyczący **atrakcyjności przyrodniczej** gminy Piwniczna – Zdrój uzyskał ocenę zdecydowanie wyższą niż średnia wojewódzka i średnia dla powiatu nowosądeckiego (najwyższą ze wszystkich analizowanych gmin:

- krajobraz przyrodniczy (oceny pod kątem % powierzchni prawnie chronionej, liczby pomników przyrody na 100 km², powierzchni terenów zieleni na 100 km² oraz % powierzchni lasów) posiada ocenę ponad dwukrotnie wyższą od powiatowej i dwu i pół krotnie wyższą niż średnia wojewódzka,
- zagrożenia przyrodnicze (odsetek mieszkańców korzystających z oczyszczalni ścieków, nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska na 1 mieszk., nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej na 1 mieszk., odpady komunalne na 1 mieszk.) uzyskały wynik korzystniejszy niż średnia wojewódzka i powiatowa – tzn. są one mniejsze niż średnio w województwie i powiecie.

Potencjał związany z **zarządzaniem rozwojem** posiada oceny niższe niż średnia dla Małopolski oraz dla powiatu nowosądeckiego:

- zarządzanie publiczne (% powierzchni gminy objęty miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego, udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem, udział środków unijnych w wydatkach inwestycyjnych, % wykonania dochodów budżetu gminy) uzyskało ocenę niższą od średniej wojewódzkiej oraz nieco niższą niż średnia powiatowa,
- kapitał społeczny (analizowany jako liczba OPP na 10 tys. mieszkańców, wysokość 1% podatku przekazanego na rzecz OPP w stosunku do liczby OPP, frekwencja w wyborach prezydenckich 2010 - II tura, frekwencja w wyborach samorządowych 2010 - I tura) również uzyskało ocenę nieznacznie niższą od średniej wojewódzkiej oraz niższą niż średnia powiatowa,

- stan finansów samorządowych (poziom zadłużenia - zobowiązania ogółem/dochody ogółem, zdolność do samofinansowania) analogicznie do innych subpotencjałów w tej kategorii uzyskało ocenę nieznacznie niższą od średniej wojewódzkiej oraz znacznie niższą niż średnia powiatowa.

Wyniki analizy porównawczej, jak i szczegółowej, wskazały konkretne obszary, które stanowią wyzwanie rozwojowe dla całej wspólnoty samorządowej gminy Piwniczna - Zdrój. Zdefiniowane w Strategii obszary, cele i kierunki interwencji posłużą wzmocnieniu i wykorzystaniu posiadanych atutów oraz eliminacji najpoważniejszych problemów.

Analiza SWOT

Analiza SWOT stanowi jedną z najpopularniejszych metod diagnozy sytuacji, w jakiej znajduje się społeczność lokalna. Stanowi użyteczną pomoc przy dokonywaniu oceny zasobów i otoczenia danej jednostki samorządu terytorialnego, ułatwia identyfikację problemów i określenie priorytetów rozwoju. Nazwa techniki pochodzi od pierwszych liter angielskich słów, stanowiących jednocześnie pola przyporządkowania czynników mogących mieć wpływ na powodzenie planu strategicznego – silne strony (*strenghts*), słabe strony (*weaknesses*), szanse (*opportunities*) i zagrożenia (*threats*).

S -> **STRENGHTS**, czyli silne strony

W -> **WEAKNESSES**, czyli słabe strony

O -> **OPPORTUNITIES**, czyli okazje

T -> **THREATS**, czyli zagrożenia

W celu uzyskania jasnej analizy silne i słabe strony traktuje się jako czynniki wewnętrzne, na które społeczność lokalna ma wpływ, natomiast szanse i zagrożenia jako czynniki zewnętrzne, umiejscowione w bliższym i dalszym otoczeniu jednostki.

Poniżej zaprezentowane zostały wyniki analizy SWOT przeprowadzonej dla Miasta i Gminy Piwniczna – Zdrój.

Analiza SWOT dla Miasta i Gminy Piwniczna - Zdrój została opracowana na podstawie weryfikacji zasobów wskazanych w poprzednim dokumencie oraz wzbogacona przez

zapisy zebrane od zespołu pracowników Urzędu Miasta i Gminy Piwniczna - Zdrój oraz przedstawicieli poszczególnych grup społecznych z terenu Gminy.

W analizie zewnętrznych czynników rozwojowych (szans i zagrożeń) wykorzystano zapisy Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011-2020.

Tabela 1 Analiza SWOT Miasta i Gminy Piwniczna - Zdrój

MIASTO I GMINA PIWNICZNA - ZDRÓJ	
Atuty/Mocne strony	Słabości/Słabe strony
1. Położenie geograficzne w strefie przygranicznej i wzdłuż ważnej trasy komunikacyjnej (DK 87, DW 971).	1. Niewystarczające wykorzystanie walorów turystycznych Miasta i Gminy i kontekstu regionalno-kulturowego w produktach i usługach oferowanych przez miejscowych przedsiębiorców
2. Źłóża wód mineralnych.	2. Mała podaż ofert pracy powodująca wzrost bezrobocia, w tym ukrytego.
3. Możliwość rozwoju specjalistycznych gospodarstw rolnych specjalizujących się w produkcji ekologicznej (27% obszaru Miasta i Gminy to użytki rolne).	3. Słabo rozwinięta infrastruktura techniczna i teleinformatyczna Miasta i Gminy.
4. Stosunkowo młode społeczeństwo, przewaga osób w wieku przedprodukcyjnym nad poprodukcyjnym.	4. Słabo rozwinięta baza obsługi ruchu turystycznego, w tym hotelowo-gastronomiczna; brak kategoryzowanej bazy noclegowej (tylko 4 obiekty).
5. Rozbudowana infrastruktura szkolnictwa podstawowego o gimnazjalnego.	5. Niedostateczna infrastruktura uzdrowsikowa i okołouzdrawiskowa zapewniająca właściwą jakość leczenia
6. Awifauna i awiflora Popradu oraz czyste środowisko naturalne.	6. Słabe gleby i rozdrobnione gospodarstwa rolne.
7. Korzystne warunki dla rozwoju turystyki – narciarstwo, sływy łodziami doliną Popradu, w tym najdłużej utrzymująca się pokrywa śnieżna w sezonie zimowym.	7. Słaba infrastruktura sportowa – m.in. brak pełnowymiarowej hali sportowej i boisk.
8. Ponad 280 km tras i oznakowanych	8. Niewystarczające wyeksponowanie

MIASTO I GMINA PIWNICZNA - ZDRÓJ	
szlaków turystycznych dla pieszych, rowerzystów i jazdy konnej oraz ścieżki zdrowia.	walorów turystycznych i rekreacyjnych terenów gminy położonych poza obszarem miasta Piwniczna – Zdrój.
9. Istniejąca i nowopowstająca infrastruktura turystyczna – szlaki turystyczne, kąpielisko na Radwanowie, rewitalizacja brzegów Popradu.	9. Architektura zieleni oraz występujące kontrasty estetyczne pomiędzy zabytkową zabudową a nowopowstającymi budynkami.
10. Położenie na terenie obszarów prawnie chronionych.	10. Ujemne saldo migracji (-12,25), w tym migracja ludzi młodych.
11. Wysoki poziom aktywności społecznej (duża liczba organizacji pozarządowych).	11. Postępująca degradacja elementów tworzących środowisko naturalne gminy.
12. Bogate zasoby surowców naturalnych (zasoby wody pitnej, drewno).	12. Słaba promocja lokalnych przedsiębiorców oraz samego Miasta i Gminy.
13. Dbalność o bezpieczeństwo publiczne mieszkańców; niska przestępczość.	13. Utrudniony dostęp do specjalistycznych usług medycznych
14. Wzrost liczby mieszkańców i dodatni przyrost naturalny (4.81).	14. Brak własnej strategii rozwoju turystyki gminy.
15. Brak uciążliwego przemysłu, zanieczyszczającego środowisko naturalne.	15. Niskiej jakości infrastruktura przeciwpowodziowa i informująca o zagrożeniach.
16. Wolne tereny pod inwestycje; Dodatnie saldo firm rejestrujących działalność.	16. Brak środków finansowych do prowadzenia aktywnej działalności kulturalnej.
17. Silnie rozwinięty sektor firm działających w budownictwie, handlu i napraw oraz hotelarstwa i gastronomii.	17. Niewielka liczba kadry z wykształceniem wyższym – niewykorzystana struktura wykształcenia mieszkańców.
18. Współpraca z innymi gminami w tym z zagranicznymi.	18. Braki w architekturze zabudowań dostosowane do potrzeb niepełnosprawnych.
19. Dobrze zorganizowana i dostępna komunikacja.	19. Słabo rozwinięta sieć instytucji około biznesowych.
20. Brak uciążliwego przemysłu na terenie gminy.	20. Zarządzanie Miastem i Gminą

MIASTO I GMINA PIWNICZNA - ZDRÓJ	
Szanse/Okazje	Zagrożenia
1. Wysokie miejsce województwa małopolskiego w rankingach ogólnopolskich i zagranicznych, pod względem atrakcyjności inwestycyjnej i turystycznej.	1. Przewlekłość procedur lokalizacyjnych inwestycji oraz ograniczenia realizacji inwestycji ze względu na istniejące programy ochrony środowiska (np. Natura 2000).
2. Możliwość pozyskania środków finansowych z UE w nowej perspektywie finansowej.	2. Nasilenie procesów migracyjnych młodych ludzi po otwarciu granic.
3. Zwiększenie akcji promujących Miasto i Gminę.	3. Powiększające się różnice w dochodach ludności.
4. Wzrost dbałości o środowisko przyrodnicze i świadomości ekologicznej mieszkańców i turystów.	4. Duża koncentracja ze strony blisko położonych gmin turystycznych i uzdrowiskowych
5. Podejmowanie współpracy w ramach związku gmin Perły Doliny Popradu w celu realizacji dużych przedsięwzięć np. z zakresu kanalizacji.	5. Istniejące uregulowania prawne regulujące proces inwestycyjny w jednostkach samorządu terytorialnego – rozciągnięcie procesu inwestycyjnego w czasie!
6. Podnoszenie kwalifikacji kadr samorządowych.	6. Słaba polityka zdrowotna państwa.
7. Budowa mostu granicznego Mniszek –Piwniczna.	7. Słaba skuteczność centralnej polityki w zakresie obszarów wiejskich.
8. Dobra kondycja gospodarcza na branże zlokalizowane na terenie gminy (np. przemysł drzewny).	8. Skomplikowane przepisy prawne dot. realizacji projektów z uwzględnieniem ustawy o Partnerstwie publiczno- prawnym.
9. Moda na zdrowy styl życia (wellness, spa, profilaktyka zdrowotna, aktywny wypoczynek).	9. Kryzys finansowy w Europie
10. Coraz większe zainteresowanie rozwojem przemysłu „czasu wolnego”.	10. Małe wykorzystywanie alternatywnych (dla tradycyjnie stosowanych) źródeł energii.
11. Rozwój współpracy trans granicznej; Przynależność do Euroregionu Tatry.	

MIASTO I GMINA PIWNICZNA - ZDRÓJ	
12. Zwabienie prywatnego inwestora w zakresie przyrodolecznictwa oraz Wellness i Spa.	

Wizja i misja Gminy

Wizja i Misja Miasta i Gminy Piwniczna - Zdrój zostały wypracowane przez Zespół partycypacyjny podczas konsultacji dokumentu Strategii.

Misja określa, jaki powinien być wizerunek gminy Piwniczna-Zdrój, w perspektywie następnych kilkunastu lat (do roku 2020), jakie są jego priorytety w działaniach na rzecz zaspokojenia potrzeb mieszkańców. Jest ona sentencją, która najlepiej ujmuje główne, planowane kierunki działania samorządu, jest także najlepszym podsumowaniem całej opracowywanej strategii.

Otoczenie wszystkich mieszkańców wysokiej jakości usługami publicznymi oraz gwarancja życia na wysokim poziomie, a dla osób odwiedzających przygotowanie wyjątkowej oferty uzdrowskiej, rekreacyjnej i sportowej opartej na innowacyjnych rozwiązaniach branżowych.

Wizja to pożądaný, docelowy obraz przyszłości, w pełni ukształtowany wizerunek, który gmina chce osiągnąć na koniec założonego horyzontu czasowego, wspólnie ze społecznością lokalną i partnerami społeczno-gospodarczymi.

Piwniczna - Zdrój - uzdrowisko w subregionie sądeckim przyciągające turystów i kuracjuszy infrastrukturą na poziomie europejskim oraz gościnnością mieszkańców, a dla osób chcących tu pozostać na stałe, zapewnia atrakcyjne warunki do życia.

Wizja ta jest kontynuacją kierunków rozwoju gminy przyjętych w poprzedniej Strategii, zapewniając tym samym ciągłość działań planistycznych. Zrealizowanie założeń wizji rozwoju przełoży się na wzrost poziomu atrakcyjności gminy pod względem jakości życia, rozwoju funkcji „przemysłów czasu wolnego” oraz lokowania działalności gospodarczych – głównie turystycznych, leczniczych, „wellness and spa” i usługowych.

Obszary strategiczne

Przedstawiony poniżej układ głównych obszarów kluczowych wynika z przyjętej wizji rozwoju Miasta i Gminy Piwniczna - Zdrój. Stanowi on spójne i komplementarne zestawienie najważniejszych z punktu widzenia stymulowania polityki rozwoju dziedzin aktywności społeczno-gospodarczej. W założonej perspektywie roku 2020 powinny one w najistotniejszy sposób determinować rozwój Gminy.

Schemat 1 Struktura obszarów strategicznych Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Piwniczna - Zdrój

<p>Piwniczna – Zdrój – uzdrowisko w subregionie sądeckim przyciągające turystów i kuracjuszy infrastrukturą na poziomie europejskim oraz gościnnością mieszkańców, a dla osób chcących tu pozostać, zapewnia atrakcyjne warunki do życia.</p>		
<p>Obszar I Turystyka uzdrowiskowa, rekreacja i dziedzictwo kulturowe</p>	<p>Obszar II Racjonalna gospodarka lokalna i środowisko naturalne</p>	<p>Obszar III Kapitał społeczny i społeczeństwo informacyjne</p>

Źródło: Opracowanie własne

W ramach każdego obszaru strategicznego został określony cel strategiczny, determinujący kierunek postępowania w realizacji założonej wizji i misji gminy. Cele strategiczne w ramach poszczególnych obszarów urzeczywistniane będą poprzez wyodrębnione cele operacyjne, zawierające propozycje kierunków interwencji.

Kierunek interwencji natomiast to katalog przykładowych zadań i projektów, które przyczyniać się będą do osiągnięcia celów szczegółowych.

Podobna konstrukcja planu strategicznego znajduje zastosowanie w Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011-2020. Strategia nie nazywa konkretnych zadań, ponieważ jej fundamentem jest permanentny proces przygotowywania i prowadzenia działań zmierzającym do realizacji pożądanego celu – przy uwzględnieniu istniejących warunków, określonego miejsca i czasu. Wynika to z narastającej burzliwości otoczenia i ciągłych zmian. Rzeczywistość społeczna jest wysoce dynamiczna, definicja konkretnych działań realizacyjnych w perspektywie 2020 roku nie znajduje tym samym zasadności. Ponadto, Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Piwniczna – Zdrój, nie ogranicza się w swych zapisach wyłącznie do operacji realizowanych bezpośrednio przez władze samorządowe, ale dotyczy całej społeczności lokalnej, tj. wszystkich organizacji, instytucji i podmiotów, działających na części bądź całości jej obszaru. Realizacja zapisów Strategii odbywać się winna poprzez budowę i rozwijanie sieci aktywnej (sprawnej i efektywnej) współpracy międzysektorowej i międzyorganizacyjnej, czyli zgodnie z kluczowymi zasadami polityki strukturalnej Unii Europejskiej.

Obszar strategiczny nr I Turystyka uzdrowiskowa, rekreacja i dziedzictwo kulturowe

Jednym z najbardziej intensywnie rozwijających się sektorów nowoczesnej gospodarki jest turystyka. Turystyka uzdrowiskowa natomiast, jest w Polsce jednym z priorytetowych produktów markowych skierowanych na rynki zagraniczne. Posiadając bogate walory naturalne z właściwościami leczniczymi, źródłami wód mineralnych, mikroklimatem oraz położenie w dwóch pasmach Beskidu Sądeckiego – Jaworzyny Krynickiej (od wschodu) i Radziejowej od zachodu, obszar Piwnicznej – Zdrój niewątpliwie wyróżnia się pod tym względem wysoką atrakcyjnością na tle innych miejscowości uzdrowiskowych kraju i Europy.

Piwniczna jest węzłem wielu szlaków turystycznych, stąd rozliczne możliwości spacerów i wycieczek. Tereny leśne wokół miasta są specjalnie przygotowane dla celów rekreacji. Bardziej wprawnym turystom, Piwniczna poleca wycieczki górskie w pasmo Radziejowej i Jaworzyny Krynickiej. Znajdują się tu również trasy rowerowe odpowiednio wytyczone i oznakowane, o różnym stopniu trudności. Popularna staje się górską turystyką konna, kajakarstwo górskie i nieco elitarne - ale coraz modniejsze - tzw. "sporty ekstremalne". Okres zimowy przyciąga do Piwnicznej - Zdroju przede wszystkim narciarzy. Związane jest to z ukształtowaniem terenu, a także z dłuższym zaleganiem pokrywy śnieżnej. Do dyspozycji przyjeżdżających są dwie stacje narciarskie w Wierchomli i Suchej Dolinie z licznymi wyciagami i trasami narciarskimi. Niedobory w infrastrukturze turystycznej sprawiają, że potencjał Gminy Piwniczna – Zdrój nie jest w pełni wykorzystywany. Wśród turystów odwiedzających gminę dominują mieszkańcy województw małopolskiego, mazowieckiego i łódzkiego. Najmniej turystów i kuracjuszy przybywa z dalszych województw: podlaskiego,

zachodniopomorskiego, warmińsko-mazurskiego, opolskiego i lubuskiego. Dobrym narzędziem promocyjnym może okazać się przygotowanie kampanii promującej atrakcje gminy. Zastanawiająca jest również niska liczba turystów zagranicznych w ogólnej liczbie osób odwiedzających miasto i gminę, dla których można przygotować specjalną ofertę. Turyści zagraniczni nastawieni są na usługi wysokiej jakości świadczone w obiektach o wysokim standardzie, zapewniające kompleksową i obsługę świadczoną przez kompetentny personel. Oferta uzdrowska powinna uzupełniać ofertę turystyczną i być interesująca dla kuracjusza i turysty.

W zakresie turystyki dużego znaczenia nabiera dziedzictwo kulturowe. Coraz więcej turystów pragnie spędzać wolny czas w sposób aktywny, czerpiąc jak najwięcej korzyści ze świadomego obcowania z kulturą, tradycją i krajobrazem regionu. Turystyka dziedzictwa kulturowego jest uprawiana najczęściej przez ludzi poszukujących spokoju i wobec tego jest ona dość daleka od głównego nurtu sposobów wypoczyniania i co stanowi jej komplementarność względem uzdrowskiego charakteru gminy. Niezbędne są zatem nakłady i działania obejmujące kwestie pielęgnacji i modernizacji dziedzictwa kulturowego.

Wprowadzenie idei „slow biznesu” na terenie gminy, również pasuje do jej uzdrowskiego klimatu. Jest to idea przeciwstawna życiu w pędzie, uwidaczniająca w postaci rodzinnych interesów, manufaktury np. serów, autorski restauracji lub sadów, który wysyłają owoce prosto do domu klienta. W „slow biznesie” zwraca się dużą uwagę nie tylko na produkcję, ale i na relacje z klientami i jakość usług, co bardzo cenią sobie turyści zwłaszcza zagraniczni.

Schemat 2 Struktura celów i kierunków interwencji w ramach I obszaru

Cel strategiczny 1 Poprawa atrakcyjności turystycznej i uzdrowiskowej Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój oraz zwiększenie dostępności do dóbr kultury.

Cel operacyjny 1.1 Wsparcie rozwoju komplementarnych usług turystycznych, uzdrowiskowych i prozdrowotnych służących wzrostowi gospodarczemu miasta i gminy.

- Stworzenie kompleksowego i spójnego produktu turystycznego, z wykorzystaniem dostępnych zasobów naturalnych i okolicznych szczytów, np. Eliaszkówki.
- Wsparcie przedsiębiorców działających w branży turystycznej i agroturystycznej (informowanie o możliwych źródłach finansowania, kojarzenie partnerów).
- Podnoszenie kompetencji lokalnej społeczności w zakresie obsługi ruchu turystycznego i agroturystycznego oraz usług około turystycznych.
- Tworzenie obiektów i podnoszenie kwalifikacji kadry w zakresie usług turystycznych i przyrodolecniczych wywodzących się z tradycji uzdrowiska w tym również modernizacja i budowa pijalni wód mineralnych w pozostałych miejscowościach gminy (Głębokie, Łomnica, Wierchomla).
- Zagospodarowanie wolnych obszarów gminy pod kątem turystyki i rekreacji.
- Stworzenie parku etnograficznego ukazującego „życie” grupy etnicznej zamieszkującej obszar gminy – górali nadpopradzkich zwanych Czarnymi Góralami. (muzeum, osada, karczma z kuchnia regionalna itp.).
- Zagospodarowanie Góry Kiczar dla rozwoju ruchu turystycznego.

Cel strategiczny 1 Poprawa atrakcyjności turystycznej i uzdrowiskowej Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój oraz zwiększenie dostępności do dóbr kultury.

Cel operacyjny 1.2 Zachowanie i pielęgnacja walorów uzdrowiskowych miasta i gminy Piwniczna – Zdrój.

- Rewitalizacja tkanki miejskiej (w tym renowacja i restauracja zabytków).
- Porządkowanie przestrzeni publicznych, uzupełnianie infrastruktury technicznej i towarzyszącej.
- Ochrona unikalnego klimatu Piwnicznej – Zdrój.
- Animowanie wydarzeń i zajęć w zmodernizowanych i nowopowstałych obiektach gminnych, pełniących funkcje kultury (biblioteki, domy kultury, świetlice wiejskie, itp).
- Modernizacja, budowa, rozbudowa obiektów pełniących funkcje sportową.
- Wspieranie działań dostosowawczych infrastrukturę turystyczną do standardów panujących w Unii Europejskiej.

Cel operacyjny 1.3 Spójna promocja atrakcji turystycznych, kulturowych, przyrodniczych i stworzenie warunków do aktywnego spędzania czasu wolnego.

- Rozwój produktu uzdrowiskowego, oferty pozasezonowej i oferty rekreacyjno-sportowej.
- Współpraca z podmiotami realizującymi usługi turystyczne na obszarze gminy.
- Promocja aktywnych form spędzania czasu wolnego – aktywizacja społeczności lokalnej w obszarze rekreacji, sportu, kultury.
- Współtworzenie i podejmowanie działań zgodnie ze Strategią Rozwoju i Promocji Produktu Uzdrowiskowego Małopolski.
- Uczestnictwo w międzynarodowych targach oraz imprezach promocyjno-handlowych w partnerstwie np. z Gminami Doliny Popradu, Powiatem

Cel strategiczny 1 Poprawa atrakcyjności turystycznej i uzdrowiskowej Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój oraz zwiększenie dostępności do dóbr kultury.

Nowosądeckiego lub pozostałymi uzdrowiskami Małopolski.

- Rejestracja w krajowych oraz międzynarodowych systemach informacji i recepcji turystycznej,

Powyżej przedstawione cele korespondują z obszarami Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011 -2020 w zakresie:

W wymiarze regionalnym, interwencje objęte Obszarem Strategicznym nr 1 wspierać będą realizację **Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011-2020**, w zakresie:

- ⇒ Obszaru 2 – **Dziedzictwo i przemysły czasu wolnego**,
- ⇒ Obszaru 4 – **Krakowski Obszar Metropolitalny i inne subregiony** -
Kierunek polityki rozwoju nr 4.3: **Rozwój subregionu sądeckiego**

W wymiarze krajowym, cel strategiczny Obszaru Strategicznego nr 1 zachowuje spójność z **Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie**, w zakresie:

- ⇒ Celu 1. **Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów.**

Obszar strategiczny nr II Racjonalna gospodarka lokalna i czyste środowisko naturalne

Cześć lokalnej gospodarki niezwiązana z turystyką w gminie Piwniczna – Zdrój jest stosunkowo mała (szacowana na ok. 12%), lecz odgrywa znaczącą rolę. Poza działalnością związaną z turystyką, najważniejsze znaczenie ma rolnictwo, przemysł drzewny, sadownictwo oraz rzemiosło. Taka, choć drobna dywersyfikacja rynku zmniejsza ryzyko dekonunktury lokalnej gospodarki w przypadku spadku przychodów z turystyki.

Infrastruktura techniczna jest nieodzownym elementem zapewniania mieszkańcom i turystom wysokiego standardu życia. Jednocześnie stanowi ona istotną przesłankę dla potencjalnych inwestorów – zewnętrznych oraz wewnętrznych. Dlatego też gmina, która chce się rozwijać i zapewniać swoim mieszkańcom jak najlepsze warunki życia, musi przede wszystkim stworzyć atrakcyjne warunki do inwestowania. Rozwój stref aktywności gospodarczej oraz promocja posiadanych terenów inwestycyjnych może przyczynić się do obniżenia poziomu bezrobocia na terenie miasta i gminy Piwniczna – Zdrój. Kształtowanie i promowanie cech przedsiębiorczych wśród mieszkańców wymaga zastosowania innowacyjnych i atrakcyjnych programów edukacyjnych ukierunkowanych na przedsiębiorczość, języki obce oraz technologie informacyjne.

W perspektywie do 2020 roku i w kolejnym dziesięcioleciu, inwestycje krajowe i regionalne, zapisane w dokumentach strategicznych (Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju do 2030 r., Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011-2020) powinny przyczynić się znacznej zmiany w dostępności komunikacyjnej subregionu sądeckiego. Wspierane będą dalsze inwestycje drogowe

oraz kolejowe, wzmocnione rozwiązaniami systemowymi z zakresu organizacji transportu, które w zasadniczym stopniu przyczynią się do poprawy dostępności komunikacyjnej Gminy Piwniczna-Zdrój – szczególnie w kontekście dostępności do stolicy województwa oraz głównych szlaków transportowych. Jedną z najważniejszych i najbardziej oczekiwanych inwestycji kolejowych w Małopolsce jest budowa nowej linii kolejowej Podłęże – Piekietko wraz z modernizacją istniejących linii Nowy Sącz – Muszyna (C30/1) – granica polsko-słowacka i Piekietko – Nowy Targ – Zakopane, pozwalającą na uzyskanie prędkości, co najmniej 120 km/h.

Rozbudowa sieci dróg krajowych i regionalnych również przewiduje znaczne usprawnienie w dostępności komunikacyjnej subregionu sądeckiego. Nowe drogi ekspresowe (droga łącząca autostradę A4 z Nowym Sączem) oraz nowe i zmodernizowane drogi regionalne (Nowy Targ – Nowy Sącz – Gorlice) przyczynią się do zwiększenia atrakcyjności inwestycyjnej subregionu sądeckiego.

Istotne znaczenie ma również budowa lotniska biznesowego w Starym Sączu, wpisana do Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011-2020.

Wszystkie te inwestycje komunikacyjne przyczynią się również do zwiększenia atrakcyjności gospodarczej i turystycznej Gminy Piwniczna-Zdrój. Rolą gminy jest wsparcie dla tych inwestycji, powiązanie własnych inwestycji komunikacyjnych z innymi zarządcami dróg oraz dbałość o wewnętrzny układ drogowy (drogi gminne).

Rysunek 7 Koncepcja docelowego układu transportowego w Małopolsce w perspektywie 2030 roku.

Głównym źródłem emisji zanieczyszczeń do powietrza na terenie gminy jest ciepłownictwo. Emisja zanieczyszczeń pochodzi głównie z indywidualnych palenisk domowych, domów wczasowych i ośrodka sanatoryjnego (tzw. emisja niska). W gospodarstwach domowych podstawowym czynnikiem grzewczym jest węgiel kamienny, koks, miał węglowy. Udział paliw węglowych w ogrzewaniu gospodarstw domowych w gminie Piwniczna - Zdrój jest wysoki i wynosi powyżej 80 %. W wielu paleniskach domowych ze względu na drogie obecnie nośniki energii cieplnej spala się odpady drzewne, węgiel kamienny o gorszych parametrach jakościowych oraz

zbędne odpady gospodarczo - bytowe. Stąd też konieczne jest wprowadzenie nowych przyjaznych środowisku technologii.

Świadomość ekologiczna mieszkańców bardzo się poprawiła i coraz więcej osób deklaruje zaniepokojenie stanem środowiska naturalnego. Natomiast procent mieszkańców, którzy wykazują dbałość o środowisko naturalne na terenie miasta i gminy wynosi 15%, podczas gdy średni a dla Polski wynosi 50,4%. Problem, który powinien zostać rozwiązany to dzięki wysypiska śmieci, zwożonych często z odległych miejscowości, które obniżają atrakcyjność turystyczną miasta i gminy.

Obszar gminy jest szczególnie narażony na skutki powodzi wywołane przez rzekę Poprad. Aby w przyszłości zapobiec oddziaływaniom skutków powodzi należy podjąć działania zmierzające do pełnego zabezpieczenia rzeki.

Analizując potrzeby w zakresie infrastruktury technicznej należy stwierdzić, że zakres inwestycji, jakie muszą być przeprowadzone w najbliższym czasie, jest dość znaczny. Sieć wodociągowa, kanalizacyjna oraz gazowa wymaga modernizacji i rozbudowy. Także jakość dróg nie zaspokaja potrzeb mieszkańców gminy Piwniczna-Zdrój i nie jest w stanie sprawnie obsłużyć ruchu turystycznego.

Schemat 3 Struktura celów i kierunków interwencji w ramach II obszaru

Cel strategiczny 2 Podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej miasta i gminy oraz stymulowanie innowacyjnych i ekologicznych rozwiązań technologicznych.

Cel operacyjny 2.1 Wspieranie powstawania nowych i rozwoju istniejących podmiotów gospodarczych i zmniejszenie bezrobocia w gminie.

- Opracowanie systemu przyciągania inwestorów zewnętrznych na obszar gminy.
- Zapewnienie lokalnym przedsiębiorcom dogodnych warunków prowadzenia działalności gospodarczej.

Cel strategiczny 2 Podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej miasta i gminy oraz stymulowanie innowacyjnych i ekologicznych rozwiązań technologicznych.

- Pośrednictwo w nawiązaniu współpracy z różnymi podmiotami, w tym partnerstw publiczno – prywatnych.
- Tworzenie punktów doradztwa zawodowego i pośrednictwa pracy.
- Bieżąca kontrola lokalnego rynku pracy.
- Inicjowanie tworzenia klastrów – współpraca z sektorem gospodarczym oraz sąsiednimi samorządami.

Cel operacyjny 2.2 Rozwój infrastruktury ochrony środowiska i promowanie ekologicznych rozwiązań wśród mieszkańców gminy.

- Wspieranie działań służących zwiększeniu efektywności wykorzystania energii na obszarze gminy.
- Wspieranie działań w zakresie gospodarki niskoemisyjnej.
- Promowanie zachowań służących ochronie środowiska naturalnego.
- Kontynuacja corocznego Pikniku Ekologicznego w Dolinie Popradu.
- Doskonalenie i rozwijanie selektywnej zbiórki odpadów, eliminacja „dzikich” wysypisk śmieci w lasach na terenie gminy.

Cel operacyjny 2.3 Uzupełnianie braków w infrastrukturze technicznej miasta i gminy.

- Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej (rozbudowa sieci wodociągowej, rozbudowa sieci kanalizacyjnej, modernizacja oczyszczalni ścieków, budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na obszarach o rozproszonej zabudowie).
- Uporządkowanie systemu gospodarki odpadami (modernizacja/budowa zakładu zagospodarowania odpadów).
- Modernizacja dróg gminnych, wg opracowanego planu inwestycyjnego dla

Cel strategiczny 2 Podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej miasta i gminy oraz stymulowanie innowacyjnych i ekologicznych rozwiązań technologicznych.

dróg gminnych.

- Działanie na rzecz poprawy bezpieczeństwa powodziowego.

Cel operacyjny 2.4: Rozwój nowoczesnego rolnictwa, w tym rolnictwa ekologicznego nastawionego na turystykę.

- Wsparcie dla modernizacji i adaptacji gospodarstw rolnych.
- Poprawa struktury obszarowej - zabieganie o scalenia gruntów.
- Promowanie i rozwijanie gospodarstw ekologicznych w oparciu o nowoczesne rozwiązania.
- Różnicowanie dochodów w gospodarstwach rolnych (rękodzieło, pamiątkarstwo, agroturystyka, usługi dla ludności).
- Rozwój infrastruktury związanej z obszarem rolnictwa, w tym dróg dojazdowych do pól i urządzenia melioracyjne.
- Promocja mechanizmów konsultacji społecznych

Powyżej przedstawione cele korespondują z obszarami Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011 -2020 w zakresie:

W wymiarze regionalnym, interwencje objęte Obszarem Strategicznym nr 2 wspierać będą realizację **Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011-2020**, w zakresie:

- ⇒ Obszaru 1 – **Gospodarka wiedzy i aktywności**,
- ⇒ Obszaru 4 – **Krakowski Obszar Metropolitalny i inne subregiony** -

Kierunek polityki rozwoju nr 4.3: **Rozwój subregionu sądeckiego**

W wymiarze krajowym, cel strategiczny Obszaru Strategicznego nr 2 zachowuje spójność z **Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie**, w zakresie:

⇒ Celu 1. **Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów.**

Obszar strategiczny nr III Kapitał społeczny i społeczeństwo informacyjne

Kapitał społeczny to, wynikająca z zaufania oraz obowiązujących norm i wzorów postępowania, zdolność obywateli do mobilizacji i łączenia zasobów, która sprzyja kreatywności oraz wzmacnia wolę współpracy i porozumienia w osiąganiu wspólnych celów.⁴ Postawy i kompetencje budujące kapitał społeczny to przede wszystkim kooperatywność, komunikatywność i kreatywność, i to one warunkują zdolność do funkcjonowania w dynamicznie zmieniającej się rzeczywistości, w której samorządy lokalne współtworzą warunki do rozwoju aktywności obywatelskiej i zwiększania wpływu obywateli na politykę lokalną, z poszanowaniem autonomii obywatelskiej i jej różnorodności w sferze działań i poglądów.

W Gminie Piwniczna – Zdrój poziom kapitału społecznego, przejawiający się poziomem chęci do współpracy, frekwencją wyborczą i liczbą stowarzyszeń jest na wyższym poziomie niż poziom ogólnokrajowy. Należy jednak bardziej wspierać i rozwijać aktywność mieszkańców w oparciu o wzajemne zaufanie i budowanie przejrzystych relacji na linii urząd – mieszkańcy.

Innym przejawem aktywności obywatelskiej jest wolontariat, który odgrywa szczególną rolę w budowaniu spójności społecznej oraz w polityce młodzieżowej. Wolontariat pozwala m.in. na zdobywanie nowych kompetencji zawodowych i społecznych, pozostawanie aktywnym społecznie po utracie zatrudnienia lub przejściu na emeryturę czy rentę oraz budowanie więzi i kapitału społecznego w lokalnych społecznościach.

⁴ Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego

Większą uwagę należy poświęcić włączaniu organizacji pozarządowych w system funkcjonowania Gminy na zasadzie równoprawnego partnerstwa. Na terenie miasta i gminy Piwniczna – Zdrój działa 25 organizacji pozarządowych. Współpraca z nimi może mieć charakter finansowy oraz pozafinansowy. Finansowe formy współpracy oznaczają zlecenie realizacji zadań publicznych poprzez powierzenie lub wspieranie ich realizacji; zakupie usług dotyczących realizacji zadań na zasadach i w trybie określonym w przepisach o zamówieniach publicznych a także wspólnej realizacji zadań na zasadach partnerstwa. Pozafinansowe formy współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego mogą w szczególności polegać na konsultowaniu z podmiotami programu, odpowiednio do zakresu ich działania, projektów aktów normatywnych w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji oraz udzielaniu informacji o istnieniu innych źródeł finansowania, zwłaszcza pochodzących z sektora prywatnego, funduszy celowych i prywatnych fundacji.

W dobie rozwoju społeczeństwa informacyjnego zarządzanie informacją, jej jakość oraz szybkość przepływu są nieodzownymi elementami budowania lokalnej przewagi konkurencyjnej. Pod względem wyposażenia gospodarstw domowych w komputer z dostępem do Internetu, według danych GUS za rok 2010 w województwie małopolskim 63,6% gospodarstw domowych posiadało taki dostęp (w tym dostęp szerokopasmowy 43,3%). Dla realizacji rozwoju społeczeństwa informacyjnego niezbędne są inwestycje w infrastrukturę techniczną. Jej rozbudowa przyczynia się do poprawy jakości życia mieszkańców poprzez zwiększenie (a w niektórych przypadkach uzyskanie) dostępu do Internetu, telekomunikacji, polepszenia dostępu do informacji publicznej oraz publicznych i komercyjnych e-usług. Dobrze rozwinięta infrastruktura techniczna stanowi jeden z czynników przesądzających o atrakcyjności inwestycyjnej i mieszkaniowej danej JST. Stanowi również warunek konieczny dla rozwoju nowoczesnej gospodarki i innowacyjnych technologii.

Utworzenie nowych punktów publicznego dostępu do Internetu przysłuży się mieszkańcom, którzy będą mogli m.in. załatwić sprawę w urzędzie, sprawdzić pocztę czy przeglądać strony internetowe. Zwiększanie dostępności sieci jest podstawowym warunkiem budowy społeczeństwa informacyjnego. Korzyścią będzie także lepsze postrzeganie Gminy przez osoby przyjezdne, a więc wzrost atrakcyjności turystycznej. Ambicją władz Gminy jest także uruchomienie stanowisk z dostępem do Internetu w placówkach bibliotecznych i w innych instytucjach położonych w miejscowościach wiejskich, dzięki czemu osiągną również efekt wyrównywania szans w ujęciu terytorialnym.

Rozwój sieci niesie ze sobą również zagrożenia, zwłaszcza względem najmłodszych mieszkańców. Dlatego w dobie rozwoju społeczeństwa informacyjnego, nie należy zapominać o edukacji skierowanej do dzieci i rodziców, w zakresie uzależnień od gier, nawiązywania kontaktów w sieci oraz cyberprzestępczości. Te obszary powinny być wprowadzone do szkół jak również stać się tematem spotkań w miejscach typu dom kultury czy biblioteka.

Realizacja zaproponowanych poniżej działań kierunkowych przyczyni się do zwiększenia dostępu użytkowników do sieci szerokopasmowej oraz do rozwoju szerokiej gamy usług związanych z rozwijającym się społeczeństwem informacyjnym.

Schemat 4 Struktura celów i kierunków interwencji w ramach III obszaru

Cel strategiczny 3 Wszechstronne i trwałe wspieranie rozwoju kapitału społecznego jak również rozwijanie społeczeństwa informacyjnego w gminie.

Cel operacyjny 3.1 Ograniczenie obszarów wykluczania społecznego i integracja społeczna na terenie gminy.

- Stymulacja aktywności w obszarach wykluczenia społecznego gminy.
- Likwidacja barier infrastrukturalnych, zwłaszcza w gminnych obiektach użyteczności publicznej.
- Rozwój i upowszechnianie wolontariatu w wielu dziedzinach życia społecznego.
- Współpraca z organizacjami pozarządowymi z obszaru gminy.
- Organizacja konkursów promujących najlepszych animatorów (z różnych dziedzin).
- Promocja dobrych praktyk w zakresie integracji społecznej.

Cel operacyjny 3.2 Poprawa dostępności i jakości edukacji oraz opieki zdrowotnej na terenie miasta i gminy.

- Wsparcie kształcenia w zakresie zmian kwalifikacji zawodowych oraz uczenia się przez całe życie.
- Dostosowanie placówek oświatowych do warunków demograficznych oraz ułatwianie młodzieży wejścia na rynek pracy.
- Wykorzystywanie technologii teleinformatycznych i multimedialnych w procesie kształcenia młodzieży i dorosłych.
- Przygotowanie oferty w zakresie kultury i edukacji dla osób starszych.
- Wsparcie dla modernizacji infrastruktury zdrowia na terenie gminy.
- Poprawa dostępu do specjalistycznych usług medycznych.

Cel strategiczny 3 Wszechstronne i trwałe wspieranie rozwoju kapitału społecznego jak również rozwijanie społeczeństwa informacyjnego w gminie.

Cel operacyjny 3.3 Wsparcie dla rozwoju społeczeństwa informacyjnego.

- Ułatwianie wejścia na rynek operatorów sieci informatycznych (budowa koniecznej infrastruktury).
- Umożliwienia gospodarstwom domowym i przedsiębiorstwom czerpania korzyści z jednolitego rynku cyfrowego.
- Tworzenie miejsc publicznego dostępu do Internetu.
- Informatyzacja jednostek publicznych (sieciowanie, tworzenie baz danych i udostępnianie ich do wykorzystania innym jednostkom, elektroniczny obieg dokumentów).
- Wykorzystanie możliwości, jakie daje Internet, do szeroko pojętej promocji gminy (gospodarczej, kulturalnej, turystycznej).

Cel operacyjny 3.4 Zwiększenie potencjału administracji publicznej.

- Wdrażanie nowoczesnych systemów zarządzania w administracji publicznej.
- Podnoszenie kompetencji pracowników instytucji samorządowych.
- Partycypacyjne podejmowanie decyzji dotyczących życia gminy i jej mieszkańców.
- Rozbudowa infrastruktury informatycznej urzędu i jednostek podległych.
- Rozwój usług elektronicznych e-administracja (w tym, opracowanie i wdrożenie kolejnych procedur on-line, wdrożenie zintegrowanego systemu informatycznego oraz elektronicznego obiegu dokumentów).

Powyżej przedstawione cele korespondują z obszarami Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011 -2020 w zakresie

W wymiarze regionalnym, interwencje objęte Obszarem Strategicznym nr 3 są spójne ze **Strategią Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011-2020**, w zakresie:

⇒ Obszaru 5 – **Rozwój miast i terenów wiejskich**,

W wymiarze krajowym, cel strategiczny Obszaru Strategicznego nr 3 zachowuje spójność z **Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie**, w zakresie:

⇒ Celu 2. **Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych.**

Mierniki realizacji Strategii

Dla zapewnienia kontroli nad stopniem realizacji poszczególnych celów Strategii stworzono listę mierników. Każdemu z celów operacyjnych przyporządkowano zestaw rekomendowanych mierników, włącznie z podaniem źródła ich uzyskania. Mierniki te są użyteczne przede wszystkim w czasie dokonywania monitoringu realizacji Strategii Rozwoju, a także służą do badania potrzeb w zakresie aktualizacji zadań.

Poniższa lista mierników stanowi jedynie propozycję, która podczas prowadzenia procesów monitorowania i przeglądu strategicznego może być modyfikowana i uzupełniana.

Tabela 2 Proponowane mierniki realizacji Strategii -
OBSZAR STRATEGICZNY NR I
Turystyka uzdrowiskowa, rekreacja i dziedzictwo kulturowe

Cel strategiczny	Cele operacyjne	Mierniki	Źródła danych
Poprawa atrakcyjności turystycznej i uzdrowiskowej Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój oraz zwiększenie dostępności do dóbr kultury	Wsparcie rozwoju usług uzdrowiskowych i prozdrowotnych służących wzrostowi gospodarczemu miasta i gminy.	⇒ Liczba nowych usługodawców na terenie gminy.	⇒ Bank Danych Lokalnych GUS
		⇒ Liczba powstałych produktów turystycznych.	⇒ Dane UMiG Piwniczna-Zdrój
⇒ Liczba turystów odwiedzających gminę.		⇒ Bank Danych Lokalnych GUS	
⇒ Liczba przedsiębiorstw działających w sektorze turystyki.		⇒ Bank Danych Lokalnych GUS	
	Zachowanie i pielęgnacja walorów uzdrowiskowych	⇒ Liczba zmodernizowanych obiektów kultury.	⇒ Dane UMiG Piwniczna-Zdrój

Cel strategiczny	Cele operacyjne	Mierniki	Źródła danych
	<i>miasta i gminy Piwniczna – Zdrój.</i>	⇒ Liczba wybudowanych/zmodernizowanych obiektów rekreacyjnych.	⇒ Dane UmiG Piwniczna-Zdrój
	<i>Spójna promocja atrakcji turystycznych, kulturowych, przyrodniczych i stworzenie warunków do aktywnego spędzania czasu wolnego.</i>	⇒ Liczba korzystających ze szlaków turystycznych.	⇒ Dane UMiG Piwniczna-Zdrój
		⇒ Liczba turystów odwiedzających gminę.	⇒ Dane UMiG Piwniczna-Zdrój
		⇒ Liczba imprez kulturalnych odbywających się w mieście.	⇒ Dane UMiG Piwniczna-Zdrój

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 3 Proponowane mierniki realizacji Strategii -
OBSZAR STRATEGICZNY NR II
Racjonalna gospodarka i środowisko naturalne

Cel strategiczny	Cele operacyjne	Mierniki	Źródła danych
Podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój oraz stymulowanie innowacyjnych i ekologicznych	<i>Wspieranie powstawania nowych i rozwoju istniejących podmiotów gospodarczych i zmniejszenie bezrobocia w gminie.</i>	⇒ Liczba podmiotów gosp. Zarejestrowanych na 1000 mieszkańców.	⇒ Dane UMiG Piwniczna-Zdrój
		⇒ Liczba pracujących w gminie (wskaźnik zatrudnienia).	⇒ Dane GUS
		⇒ Powierzchnia przygotowanych terenów inwestycyjnych	⇒ Dane UMiG Piwniczna-Zdrój
		⇒ Liczba osób, którzy skorzystali ze szkoleń z zakresu przedsiębiorczości,	⇒ Dane UMiG Piwniczna-Zdrój
	<i>Rozwój infrastruktury</i>	⇒ Procent mieszkańców	⇒ badania

Cel strategiczny	Cele operacyjne	Mierniki	Źródła danych
rozwiązań technologicznych	ochrony środowiska i promowanie ekologicznych rozwiązań wśród mieszkańców gminy.	objętych selektywną zbiórką śmieci. ⇒ Liczba przedsięwzięć minimalizujących negatywny wpływ na środowisko. ⇒ Spadek emisji szkodliwych substancji do środowiska.	własne, ekspertyzy ⇒ badania własne ⇒ badania własne
	Uzupełnianie braków w infrastrukturze technicznej miasta i gminy.	⇒ Odsetek ludności korzystającej z: <ul style="list-style-type: none"> -kanalizacji sieciowej, -wodociągów sieciowych (% ogółu mieszkańców). ⇒ Powierzchnia terenu objęta ochroną przeciwpowodziową, ⇒ Liczba zmodernizowanych lub wybudowanych odcinków dróg gminnych.	⇒ Dane UMiG Piwniczna-Zdrój ⇒ Dane UMiG Piwniczna-Zdrój ⇒ Dane UMiG Piwniczna-Zdrój
	Rozwój nowoczesnego rolnictwa, w tym rolnictwa ekologicznego nastawionego na turystykę.	⇒ Liczba gospodarstw ekologicznych – pozycja w rankingu gmin Małopolski. ⇒ Średnia wielkość areалу gospodarstwa rolnego. ⇒ Liczba zarejestrowanych produktów lokalnych.	⇒ Dane UMiG Piwniczna-Zdrój ⇒ Dane UMiG Piwniczna-Zdrój ⇒ Dane UMiG Piwniczna-Zdrój

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 4 Proponowane mierniki realizacji Strategii -
OBSZAR STRATEGICZNY NR III
Kapitał społeczny i społeczeństwo informacyjne

Cel strategiczny	Cele operacyjne	Mierniki	Źródła danych
<p>Wszechstronne i trwałe wspieranie rozwoju kapitału społecznego jak również rozwijanie społeczeństwa informacyjnego w gminie</p>	<p>Ograniczenie obszarów wykluczania społecznego i integracja społeczna na terenie gminy.</p>	<p>⇒ Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej.</p> <p>⇒ Liczba organizacji pozarządowych działających na terenie gminy.</p> <p>⇒ Liczba wydarzeń kulturalnych zorganizowanych wspólnie przez UG i inne organizacje bądź instytucje.</p>	<p>⇒ Dane UMiG Piwniczna-Zdrój</p> <p>⇒ Dane UMiG Piwniczna-Zdrój</p> <p>⇒ Dane UMiG Piwniczna-Zdrój</p>
	<p>Poprawa dostępności i jakości edukacji oraz opieki zdrowotnej na terenie miasta i gminy.</p>	<p>⇒ Odsetek osób z wyższym i średnim wykształceniem w gminie.</p> <p>⇒ Wyniki egzaminów na zakończenie szkoły podstawowej, testów gimnazjalnych.</p> <p>⇒ Liczba korzystających z usług medycznych, w tym specjalistycznych.</p> <p>⇒ Liczba wyremontowanych budynków użyteczności publicznej.</p>	<p>⇒ Dane UMiG Piwniczna-Zdrój</p> <p>⇒ Dane UMiG Piwniczna-Zdrój</p> <p>⇒ Dane UMiG Piwniczna-Zdrój</p> <p>⇒ Dane UMiG Piwniczna-Zdrój</p>
	<p>Wsparcie dla rozwoju społeczeństwa informacyjnego</p>	<p>⇒ Liczba usług załatwianych on-line przy pomocy ePUAP</p> <p>⇒ Liczba publicznych punktów dostępu do Internetu</p>	<p>⇒ GUS</p> <p>⇒ GUS</p>

STRATEGIA ROZWOJU GMINY NA LATA 2013-2020

Cel strategiczny	Cele operacyjne	Mierniki	Źródła danych
		⇒ Liczba jednostek publicznych połączonych i pracujących w sieci	⇒ Dane UMiG Piwniczna-Zdrój
	Zwiększenie potencjału administracji publicznej.	⇒ Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem ⇒ Liczba pracowników samorządowych z wyższym wykształceniem	⇒ Dane UMiG ⇒ Dane UMiG

Źródło: Opracowanie własne

System monitoringu i ewaluacji Strategii

Procedury wdrażania, monitorowania i aktualizacji zawierają listę działań, których podjęcie ma na celu ułatwienie realizacji „Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój” oraz umożliwienie stałego monitorowania i dostosowywania zapisów Strategii do zmieniających się warunków otoczenia społeczno-gospodarczego. Proces wdrażania Strategii jest rozpatrywany na trzech głównych poziomach:

- organizacyjnym
- merytorycznym
- społecznym

POZIOM ORGANIZACYJNY:

Strategia proponuje przede wszystkim zadania, które stanowią wyzwania dla **całej społeczności lokalnej** i wszystkich instytucji działających na polu aktywizacji mieszkańców gminy, które mogą być partnerami administracji samorządowej w procesie wdrażania. Tak realizowana zasada partnerstwa jest jednym z fundamentalnych elementów polityki strukturalnej Unii Europejskiej.

Jednak wdrażanie Strategii, zawierającej zadania będące w kompetencjach wielu podmiotów, wymaga ścisłej koordynacji i współpracy pomiędzy zainteresowanymi stronami. Stąd też efektywność realizacji celów wyodrębnionych w Strategii, w dużej mierze będzie zależała od komórki zarządzającej jej wdrażaniem – **Zespół Koordynacyjny ds. Wdrażania Strategii** – powołanej Zarządzeniem Burmistrza. W

dalszej części niniejszego opracowania określone zostaną zasady (ramy) współpracy międzysektorowej, niezbędnej w tego typu działaniach.

Koordinacja procesu wdrażania i aktualizacji Strategii będzie odbywać się poprzez wykorzystanie samorządowego modelu zarządzania strategią.

Model samorządowy przekazuje proces zarządzania Strategią w ręce przedstawicieli władz jednostek samorządowych, a więc w tym wypadku ręce Burmistrza Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój oraz Rady Gminy. Decyzje, podejmowane w porozumieniu tych organów, oparte na kompleksowym podejściu do uwarunkowań społeczno-gospodarczych, będą w bardzo istotny sposób wpływały na rozwój lokalny gminy. Celem wystąpienia efektu synergii w odniesieniu do działań władz samorządowych w zakresie stymulowania rozwoju gminy zostanie utworzony ośrodek koordynacji podejmowanych decyzji (**Zespół Koordynacyjny ds. Wdrażania Strategii**). W tym modelu niezmiernie ważna jest współpraca Zespołu z odpowiednimi komórkami organizacyjnymi w Urzędzie Gminy. Podstawowymi zadaniami Zespołu w zakresie wdrażania strategii i rozwoju lokalnego powinny być:

- koordynacja współpracy z innymi jednostkami samorządu terytorialnego, organizacjami pozarządowymi i przedsiębiorstwami,
- harmonizacja realizacji działań zapisanych w Strategii i innych dokumentach branżowych (plany zagospodarowania przestrzennego, strategię branżowe, Wieloletni Plan Inwestycyjny, Program Ochrony Środowiska, Plan Gospodarki Odpadami, itd.),
- przygotowanie okresowych raportów o stanie społeczno-gospodarczym gminy,
- pozyskiwanie partnerów do realizacji zadań zapisanych w Strategii.

Wszyscy partnerzy realizujący zadania w Strategii Rozwoju będą poproszeni o aktywną współpracę z Zespołem. W tym celu **u każdej jednostki koordynującej zadania w strategii powinna zostać wyznaczona osoba do kontaktu z Zespołem,**

szczególnie w kontekście aktualizacji i monitorowania strategii. Utworzenie takiej struktury poziomej na terenie gminy z pewnością przyczyni się do koordynacji zadań w zakresie wspierania rozwoju lokalnego, efektywniejszego generowania pomysłów na wspólne projekty oraz realnego zarządzania „Strategią Rozwoju Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój”.

POZIOM MERYTORYCZNY:

Poziom merytoryczny obejmuje wdrażanie i monitorowanie realizacji celów zapisanych w Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój, przegląd zapisów Strategii i ich aktualizację.

W konsekwencji systematycznych działań wdrożeniowych i monitorujących osiągnięte zostaną cele operacyjne (średniookresowe) i strategiczne (długookresowe). Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój określona została na **lata 2013-2020**. Okres ten odzwierciedla kolejny okres budżetowy Unii Europejskiej oraz działania aktualizacyjne dokumentów regionalnych i krajowych (patrz rozdział „Przesłanki aktualizacji Strategii Rozwoju”).

Strategia jest nadrzędnym dokumentem prowadzącym do osiągnięcia celów średnio- i długookresowych w rozwoju społeczno-gospodarczym gminy.

Na poziomie merytorycznym ważną rolę przypisuje się **Radzie Gminy**, reprezentującej różnorodne środowiska lokalne. Tym samym Rada będzie wsparciem merytorycznym dla **Zespołu Koordynacyjnego ds. Wdrażania Strategii**. Monitoring i aktualizacja będzie dokonywana w przedstawiony poniżej sposób:

1. Zadania związane z monitoringiem i aktualizacją Strategii powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój.
2. Odpowiedzialność za zwoływanie posiedzeń Rady Gminy w zakresie aktualizacji i monitoringu Strategii powierza się Przewodniczącemu Rady Gminy, na wniosek Burmistrza.
3. Odpowiedzialność za obsługę techniczną i organizacyjną prac aktualizacyjnych i monitorujących Rady Gminy powierza się Zespołowi Koordynacyjnemu ds. Wdrażania Strategii.
4. Burmistrz może zaprosić do prac Rady Gminy w zakresie aktualizacji i monitorowania Strategii przedstawicieli innych instytucji.
5. Na specjalnym posiedzeniu Rada Gminy dokonuje monitoringu i aktualizacji Strategii.
6. Przewodniczący Rady Gminy, na wniosek Burmistrza, zwołuje posiedzenie aktualizujące i monitorujące w październiku lub listopadzie każdego roku realizacji Strategii.
7. Przewodniczący Rady Gminy, na wniosek Burmistrza może zwołać dodatkowe posiedzenia monitorujące.
8. Rada Gminy na posiedzeniu aktualizującym i monitorującym dokonuje:
 - oceny realizacji celów Strategii na podstawie materiałów przygotowanych przez Zespół Koordynacyjny ds. Wdrażania Strategii (stan osiągnięcia wskaźników przyjętych dla poszczególnych celów operacyjnych Strategii),
 - identyfikacji problemów, które ograniczyły bądź uniemożliwiły realizację wyznaczonych celów,
 - opracowania propozycji niezbędnych zmian w zakresie realizowanych celów,
9. Propozycje niezbędnych zmian w zakresie realizowanych celów Rada Gminy przedstawia Burmistrzowi, który podejmuje decyzję o ich ewentualnym uwzględnieniu w Strategii.

10. Prace Rady Gminy na specjalnym posiedzeniu aktualizacyjnym i monitorującym są protokołowane. Efektem posiedzeń jest sprawozdanie z posiedzeń Rady Gminy przygotowywane przez Zespół Koordynacyjny ds. Wdrażania Strategii.

POZIOM SPOŁECZNY:

Poziom społeczny dotyczy upowszechniania zapisów Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój wśród społeczności lokalnej oraz pozyskiwania partnerów (lokalnych i zewnętrznych) dla realizacji zadań Strategii. Głównym adresatem zapisów Strategii są mieszkańcy gminy, a w szczególności:

1. Radni Gminy, pracownicy Urzędu Gminy i gminnych jednostek organizacyjnych,
2. Posłowie i senatorowie reprezentujący w Parlamencie subregion sądecki oraz radni Sejmiku Wojewódzkiego, związani z subregionem,
3. Przedsiębiorcy, przedstawiciele sektora gospodarczego, instytucje otoczenia biznesu, instytucje szkoleniowe z regionu,
4. Sektor finansowy – banki, instytucje pożyczkowe i kredytowe,
5. Wyższe uczelnie z terenu subregionu,
6. Organizacje pozarządowe z terenu gminy, Powiatowy Urząd Pracy, placówki edukacyjne.

Upowszechnienie zapisów Strategii Rozwoju Gminy Rozwoju Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój wśród społeczności lokalnej ma na celu:

1. Poinformowanie o zakończeniu prac nad Strategii Rozwoju Gminy Rozwoju Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój,

2. Objaśnienie dalszych etapów procesu planowania rozwoju społeczno-gospodarczego w gminie – realizacja zapisów strategii, zaproszenie partnerów do współpracy,
3. Prezentację lokalnego potencjału społeczno-gospodarczego gminy, priorytetów i kierunków jego rozwoju w najbliższych latach (obszary priorytetowe i cele strategiczne, cele operacyjne, kierunki interwencji),
4. Objaśnienie roli funduszy strukturalnych Unii Europejskiej w finansowaniu rozwoju lokalnego i sposobu ich pozyskiwania poprzez przygotowanie projektów wynikających ze strategii – z kierunków interwencji,
5. Zachęcenie do wzięcia udziału w realizacji zapisów Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój.

W celu upowszechnienia treści Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój należy przeprowadzić proponowane działania:

1. Opracowanie krótkiego materiału przybliżającego mieszkańcom Strategię Rozwoju Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój;
2. Umieszczenie do pobrania w wersji elektronicznej na stronie internetowej gminy i w Biuletynie Informacji Publicznej (BIP) materiału przybliżającego zainteresowanym Strategię Rozwoju Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój;
3. Udzielanie przez władze samorządowe gminy wywiadów dla prasy lokalnej i regionalnej oraz lokalnych rozgłośni radiowych na temat zakończenia prac nad Strategią Rozwoju Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój oraz sposobów realizacji jej zapisów;
4. Przekazanie bibliotekom publicznym oraz szkołom z terenu gminy wydrukowanego egzemplarza tekstu Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój wraz z nagraniem płytą CD, zawierającą materiał informacyjny przybliżający Strategię Rozwoju oraz pełny tekst Strategii.

Ważnym adresatem Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój jest również otoczenie gminy, szczególnie:

1. Sąsiednie gminy,
2. Powiat nowosądecki
3. Zarząd Województwa Małopolskiego,
4. Wojewoda Małopolski,
5. Organizacje samorządu gospodarczego o ponadlokalnym zasięgu,
6. Organizacje rządowe, samorządowe i pozarządowe o ponadlokalnym zasięgu (regionalnym i krajowym);
7. Potencjalni inwestorzy zainteresowani inwestycjami w gminie,
8. Zagraniczni partnerzy samorządowi gminy.

Ramy współpracy międzysektorowej i międzygminnej w zakresie realizacji Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój:

Partnerów biorących udział w realizacji Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój można podzielić na trzy główne grupy (zgodnie z zasadą „trójkąta współpracy”):

- instytucje publiczne (władze samorządowe, instytucje użyteczności publicznej, agendy rządowe, przedsiębiorstwa komunalne),
- prywatni przedsiębiorcy i organizacje otoczenia biznesu (firmy, spółdzielnie, instytucje finansowe, izby gospodarcze, cechy rzemiosł, fundacje, stowarzyszenia gospodarcze),
- organizacje pozarządowe (towarzystwa i stowarzyszenia, fundacje, związki zawodowe, grupy nieformalne).

Praca zespołowa, partnerska na rzecz gminy wymaga od osób i organizacji pełnego zaangażowania i wiąże się z podejmowaniem ryzyka. Być „partnerem” oznacza w pełni odpowiadać za działania własne i tych, z którymi wspólnie podejmujemy decyzje.

Niezależnie od tego, czym zajmuje się partnerstwo lokalne, można określić zestaw zasad czy ram postępowania, którymi powinno się ono kierować, jeśli jego działania mają być skuteczne:

- **realizm** - cele i terminy ich realizacji ustalane przez partnerów muszą być możliwe do osiągnięcia;
- **pragmatyzm** - zdając sobie sprawę z wagi dalekosiężnych planów, partnerstwo powinno poszukiwać wymiernych i szybko osiągalnych rozwiązań, jasno zdefiniowanych problemów;
- **stosowność** - metody pracy i zasoby muszą być dostosowane do wymogów konkretnych działań, partnerstwo musi umożliwiać osiągnięcie postępu w rozwoju lokalnym, przewyższanie kryzysów i osiągnięcie akceptowalnych rozwiązań;
- **podzielanie wspólnej wizji** przyszłości gminy, która rozwija się i wzbogaca wraz z realizacją projektów na rzecz rozwoju;
- **otwartość i elastyczność** pozwalające uczestniczyć jak największej liczbie osób w partnerstwie i gwarantujące jego zróżnicowany skład, to warunek jego pomysłowości i innowacyjności;
- **wysłuchiwanie, szacunek i zaufanie**, dzięki którym można przełamać potencjalne konflikty, uwzględnić różne punkty widzenia i osiągnąć prawdziwe porozumienie w miejsce pozornego konsensusu;
- **wzajemne zrozumienie** umożliwiające poznanie umiejętności i możliwości różnych partnerów i szybkie osiągnięcie najlepszej formy współdziałania i podziału obowiązków w konkretnych sytuacjach;
- **zrozumienie i dostosowanie się** do potrzeb różnych grup społecznych w celu zmobilizowania i uczynienia odpowiedzialnymi wszystkich mieszkańców gminy;
- **przejrzystość działań i troska o informowanie**, tak by wszyscy mogli uczestniczyć w działaniu i przez to zmieniać swoją mentalność;
- **dyskusja** nad rolą, funkcją i działaniami każdego z partnerów w celu wzmocnienia jego poparcia i zaangażowania;

- **determinacja**, na ogół ze strony kilku kluczowych osób, gwarantująca spójność strategii jako całości i uniemożliwiająca rozpraszanie działań.

Potencjalne źródła finansowania - nowa perspektywa

Perspektywa finansowa 2014-2020 to okres nowych wyzwań dla jednostek samorządu terytorialnego a posiadanie nakładów finansowych, to jeden z ważniejszych warunków osiągnięcia założonych celów Strategii Rozwoju.

Opracowanie Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Piwniczna-Zdrój pokrywa się z fazą wstępną przygotowań do nowego okresu programowania Unii Europejskiej, przez co precyzyjne określenie katalogu wskazującego na źródła finansowania działań zawartych w dokumencie Strategii nie jest możliwe. Mimo że, trwające w Radzie UE negocjacje pakietu legislacyjnego dla polityki spójności są już bardzo zaawansowane, to jednak dokument Umowy Partnerstwa jest jeszcze na etapie konstruowania założeń. Umowa ta jest kluczowa do dalszych prac, ze względu na: wskazanie sposobu osiągnięcia przez Polskę celów rozwojowych przy pomocy funduszy Unii Europejskiej, określenie systemu ich wdrażania, ustalenie podziału na działania krajowe i regionalne, wydzielenie programów operacyjnych oraz wskaźników i oczekiwanych rezultatów.

Głównym źródłem finansowania ujętych w Strategii zadań będą własne środki finansowe pochodzące z budżetu Gminy Piwniczna-Zdrój, w tym dostępne również w ramach Wieloletniej Prognozy Finansowej w przypadku przedsięwzięć dłuższych niż 1 rok.

Pozostałe formy finansowania stanowiąc będą:

I. Pozagminne środki publiczne:

A. subwencje oraz dotacje celowe na dofinansowanie zadań własnych,

B. środki pozabudżetowe:

- Specjalne, będące wyodrębnionymi rachunkami bankowymi, na które państwowe jednostki budżetowe mogą odprowadzać niektóre z pobranych przez siebie dochodów, by następnie finansować zgromadzonymi tam środkami pieniężnymi np. Totalizator Sportowy, gdzie środki przeznaczone są na dopłaty do inwestycji w zakresie turystyki, rekreacji i sportu, środki na dofinansowanie napraw obiektów sportowych lub środki specjalne będące w dyspozycji Prezesa Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej, przeznaczone na utrzymanie katastru wodnego (systemu informacyjnego o gospodarowaniu wodami), opracowanie planów gospodarowania wodami oraz odbudowę ekosystemów zdegradowanych przez niewłaściwą eksploatację zasobów wodnych.
- Państwowe Fundusze Celowe udzielane w postaci dotacji, pożyczek i refundacji:
 - Fundusz Zajęć Sportowych dla Uczniów
 - Fundusz Rozwoju Kultury Fizycznej
 - Program inwestycji o szczególnym znaczeniu dla sportu (tzw. inwestycje strategiczne).
 - Wojewódzki wieloletni program rozwoju bazy sportowej (tzw. inwestycje terenowe).
 - Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
 - Program Aktywny Samorząd

- Dofinansowanie kosztów szkolenia, o którym mowa w art. 18 ustawy o języku migowym i innych środkach komunikowania się
- Program wyrównywania różnic między regionami II
- Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
- System Zielonych Inwestycji - GIS
- LIFE+
- Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska z likwidacją ich skutków
- inne
- Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
- Program Ochrona Wód i Gospodarki Wodnej
- Program Ochrona Ziemi i Powietrza

→ Agencje Rządowe

- Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (dotacje na infrastrukturę, pożyczki na tworzenie miejsc pracy dla bezrobotnych)
- Krajowy Fundusz Mieszkaniowy (dotacje, preferencyjne kredyty na infrastrukturę techniczną towarzyszącą budownictwu mieszkaniowemu, odnowienie budynków mieszkalnych i infrastruktury po powodzi).
- inne

II. Strategie i programy rządowe

Zgodnie z dokumentem o nazwie „Plan uporządkowania strategii rozwoju”, który stanowi pierwszy etap prac związanych z przedsięwzięciem podjętym przez Rząd, polegającym na uporządkowaniu obowiązujących dokumentów strategicznych, tj. strategii i programów rozwoju, podjęto działania mające na celu doprowadzenie do ograniczenia liczby obowiązujących i opracowywanych dokumentów o

charakterze strategicznym. Liczba 42 dokumentów tego typu zostanie zmniejszona do 9 nowych, zintegrowanych strategii rozwoju, realizujących średnio- i długookresową strategię rozwoju kraju. Strategie sektorowe finansowane będą ze środków krajowych jak również ze środków Unii Europejskiej w ramach nowego okresu programowania 2014-2020.

- **Strategia innowacyjności i efektywności gospodarki** - w opracowywanym przez ekspertów Ministerstwa Gospodarki dokumencie, szczególną uwagę poświęcono wzmocnieniu współpracy oraz tworzeniu warunków sprzyjających przedsiębiorczości, powstawaniu i wdrażaniu innowacji, a także efektywnemu korzystaniu z dostępnych zasobów ludzkich, finansowych, rzeczowych i naturalnych. Jej zakres tematyczny obejmuje zagadnienia jak: stabilne podstawy makroekonomiczne rozwoju, rynek finansowy, przyjazne środowisko dla przedsiębiorczości, rozwój usług, rozwój sektorów przemysłu i budownictwa, innowacyjność, społeczeństwo informacyjne, eksport i promocję gospodarki.
- **Strategia rozwoju kapitału ludzkiego** – w opracowywanym przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej dokumencie, zwrócono uwagę na jednoczesne zwiększenie konkurencyjności i spójności społeczno-ekonomicznej Polski poprzez stworzenie warunków do pełniejszego wykorzystania potencjału kryjącego się w jej obywatelach. Strategia formułuje cele i priorytety oraz wskazuje najważniejsze obszary koncentracji wysiłku rozwojowego w dziedzinie rozwoju kapitału ludzkiego. Strategia odpowiada na jedno z kluczowych wyzwań stawianych przed państwami na całym świecie, czyli załączenie efektywnej polityki społecznej z rozwojem gospodarczym.
- **Strategia rozwoju transportu**– dokument przygotowany przez Ministerstwo Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej, którego

istotą jest przedstawienie kierunków rozwoju transportu w Polsce w zgodności z celami zawartymi w Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju (DSRK) i Średniookresowej Strategii Rozwoju Kraju (SRK). Wychodzi naprzeciw takim wyzwaniom współczesności, jak: sprostanie wymogom konkurencyjnej gospodarki światowej, uwzględnienie trendów demograficznych, dążenie do poprawy spójności społecznej, dostosowanie systemu transportowego do malejącej dostępności paliw płynnych na świecie. Odnosi się również do aktualnych trendów wynikających z polityki transportowej Unii Europejskiej.

- **Strategia bezpieczeństwo energetyczne i środowisko** – dokument opracowany przez Ministerstwo Gospodarki i Ministerstwo Środowiska, obejmuje dwa niezwykle istotne z punktu widzenia funkcjonowania państwa obszary. Podstawową rolą strategii jest zintegrowanie polityki środowiskowej z polityką energetyczną tam, gdzie aspekty te przenikają się w dostrzegalny sposób, ale oraz wytyczenie kierunków, w jakich powinna rozwijać się branża energetyczna oraz wskazanie priorytetów w ochronie środowiska.
- **Strategia sprawne państwo** – dokument przygotowywany przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji, określający cele i kierunki działań, jakie należy podjąć, aby podnieść sprawność i efektywność państwa do 2020 roku. Strategia zakłada między innymi racjonalne wykorzystanie środków publicznych, porządkowanie struktur organizacyjnych, skuteczne zarządzanie i koordynację zwłaszcza w takich obszarach jak: finanse, zarządzanie kryzysowe i ochrona ludności, tworzenie przyjaznego dla obywateli i przedsiębiorców prawa. Zakłada również wdrożenie rozwiązań przyczyniających się do wzrostu konkurencyjności polskiej jurysdykcji, likwidację barier administracyjnych, wzrost aktywności obywatela w procesach rządzenia i debacie publicznej

oraz szerokie wykorzystywanie nowoczesnych technologii informatyczno-komunikacyjnych.

- **Strategia rozwoju kapitału społecznego** – dokument opracowywany przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Działania w nim wskazane mają wspierać zaangażowanie obywatelskie, zachęcać do współpracy oraz wzmacniać kreatywność Polaków, gdyż „wzmacnianie kapitału społecznego jest projektem cywilizacyjnym, od którego powodzenia zależy jakość życia Polaków i rozwój gospodarczy kraju”. Strategia jest dokumentem wielowymiarowym, zakładającym skoordynowaną interwencję publiczną w obszarach dotychczas niedocenianych lub niewystarczająco akcentowanych w dokumentach horyzontalnych.
- **Krajowa strategia rozwoju regionalnego 2010-2020. Regiony, miasta, obszary wiejskie** – dokument opracowany przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, wprowadzający szereg modyfikacji sposobu planowania i prowadzenia polityki regionalnej w Polsce, a wraz z nimi różnych polityk publicznych mających największy wpływ na osiągnięcie celów określonych w stosunku do terytoriów. Polityka regionalna jest w nim rozumiana szerzej niż dotychczas – jako interwencja publiczna realizująca cele rozwojowe kraju przez działania ukierunkowane terytorialnie, a których głównym poziomem planowania i realizacji pozostaje układ regionalny.
- **Strategia rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej** – dokument opracowywany przez Ministerstwo Obrony Narodowej, określający warunki funkcjonowania oraz sposoby rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego. Szczególną rolę w tym systemie odgrywają podmioty odpowiedzialne za bezpieczeństwo zewnętrzne (służba dyplomatyczna, Siły Zbrojne RP, służby specjalne), w

powiązaniu z podmiotami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo wewnętrzne. Z tego też względu główny obszar zainteresowania Strategii jest ukierunkowany na bezpieczeństwo zewnętrzne i militarne a jej zintegrowanie z innymi strategiami rozwojowymi pozwoli na wyłączenie z jej zasadniczego zakresu tematycznego innych dziedzin bezpieczeństwa narodowego, takich jak: bezpieczeństwo ekonomiczne (w tym energetyczne), obywatelskie, społeczne, czy ekologiczne (w tym wodne).

- **Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa** – dokument opracowany przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, którego celem głównym jest poprawa jakości życia na obszarach wiejskich oraz efektywne wykorzystanie ich zasobów i potencjałów, w tym rolnictwa i rybactwa, dla zrównoważonego rozwoju kraju.
- Program wsparcia budownictwa socjalnego ze środków Funduszu Dopłat
- Program dopłat do oprocentowania kredytów na usuwanie skutków powodzi
- Program „Radosna szkoła” realizowany jest w latach 2009-2014
- Program „Cyfrowa szkoła”
- Inne.

III. Granty Norweskie

→ Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego, obejmuje środki pochodzące z Norwegii, Liechtensteinu oraz Islandii (Norwegia pokrywa ponad 97% tychże środków). W jego skład wchodzi:

- Program: Ochrona różnorodności biologicznej i ekosystemów
- Program: Wzmocnienie monitoringu środowiska oraz działań kontrolnych
- Program: Oszczędzanie energii i promowanie odnawialnych źródeł energii

- Program: Fundusz dla Organizacji Pozarządowych
 - Program: Lokalne i regionalne inicjatywy na rzecz zmniejszenia nierówności i promowania spójności społecznej
 - Program: Poprawa i lepsze dostosowanie ochrony zdrowia do trendów demografii
 - Program: Konserwacja i rewitalizacja dziedzictwa kulturowego i naturalnego
 - Program: Promocja różnorodności w kulturze i sztuce w ramach europejskiego dziedzictwa kulturowego (program partnerski)
- Norweski Mechanizm Finansowy w 100% pokrywany z budżetu norweskiego, obejmujący:
- Program: Wsparcie rozwoju i szerokiego stosowania technologii CCS w Polsce
 - Program: Globalny fundusz na rzecz godnej pracy i dialogu trójstronnego
 - Program: Norwesko-Polska Współpraca Badawcza (program partnerski)
 - Program: Norwesko-Polski Program Stypendialny (program partnerski)
 - Program: Poprawa i lepsze dostosowanie ochrony zdrowia do trendów demograficzno-epidemiologicznych
 - Program: Ograniczanie społecznych nierówności w zdrowiu (program partnerski)
 - Program: Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i przemocy ze względu na płeć

- Program: Współpraca w obszarze Schengen oraz walka z przestępczością transgraniczną i zorganizowaną, w tym przeciwdziałanie handlowi ludźmi oraz migracjom grup przestępczych
- Program: Budowanie potencjału instytucjonalnego i współpraca w obszarze wymiaru sprawiedliwości/ Poprawa skuteczności wymiaru sprawiedliwości
- Program: Wsparcie Służby Więziennej, w tym sankcji pozawięziennych.

Alternatywę finansową dla ograniczonych możliwości inwestycyjnych gminy stanowić może partnerstwo publiczno-prywatne, które pozwala na zaangażowanie środków prywatnych oraz sektora finansów publicznych, we wspólne przedsięwzięcia służące rozwojowi gospodarczemu. W prawie polskim ramy prawne PPP wyznaczają dwie ustawy, regulujące współpracę podmiotów publicznych i partnerów prywatnych:

- ustawa z dnia 19 grudnia 2008 r. o partnerstwie publiczno-prywatnym (Dz. U. z 2009 r. Nr 19, poz. 100 z późn. zm.), zwana dalej Ustawą o PPP,
- ustawa z dnia 9 stycznia 2009 r. o koncesji na roboty budowlane lub usługi (Dz. U. z 2009 r. Nr 19, poz. 101, Nr 157 poz. 1241 z późn. zm.), zwana dalej Ustawą o Koncesjach.

Obie wyżej wymienione ustawy w zamierzeniu ustawodawcy mają ułatwić wykonywanie zadań publicznych na zasadzie kooperacji sektorów publicznego i prywatnego w Polsce.

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1 Schemat polityki regionalnej w Polsce.	11
Rysunek 2 Schemat prezentujący plan strategiczny zawarty w Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego.	14
Rysunek 3 Obszary strategicznej interwencji	19
Rysunek 4 Podział obszaru analizy.....	21
Rysunek 5 Miasto i Gmina Piwniczna-Zdrój względem województwa i powiatu.....	36
Rysunek 6 Potencjały gminy Piwniczna względem województwa i powiatu	37
Rysunek 7 Koncepcja docelowego układu transportowego w Małopolsce w perspektywie 2030 roku.	60

SPIS SCHEMATÓW

Schemat 1 Struktura obszarów strategicznych Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Piwniczna - Zdrój.....	51
Schemat 2 Struktura celów i kierunków interwencji w ramach I obszaru	55
Schemat 3 Struktura celów i kierunków interwencji w ramach II obszaru	61
Schemat 4 Struktura celów i kierunków interwencji w ramach III obszaru	68

SPIS TABEL

Tabela 1 Analiza SWOT Miasta i Gminy Piwniczna - Zdrój.....	45
Tabela 2 Proponowane mierniki realizacji Strategii - OBSZAR STRATEGICZNY NR I Turystyka uzdrowiskowa, rekreacja i dziedzictwo kulturowe	71
Tabela 3 Proponowane mierniki realizacji Strategii - OBSZAR STRATEGICZNY NR II Racjonalna gospodarka i środowisko naturalne	72

Tabela 4 Proponowane mierniki realizacji Strategii - OBSZAR STRATEGICZNY NR III	
Kapitał społeczny i społeczeństwo informacyjne	74

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1 Potencjał turystyczny gmin	24
Wykres 2 Potencjał gospodarczy gmin	26
Wykres 3 Potencjał kapitału ludzkiego gmin	28
Wykres 4 Jakość życia w poszczególnych gminach.....	30
Wykres 5 Infrastruktura komunikacyjna w poszczególnych gminach	32
Wykres 6 Atrakcyjność przyrodnicza poszczególnych gmin	33
Wykres 7 Zarządzanie rozwojem w gminach.....	35

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

POWIAT NOWOSĄDECKI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Niniejsze opracowanie powstało w ramach realizacji projektu „**Nowosądecka Akademia Samorządowa**”, realizowanego przez Powiat Nowosądecki w partnerstwie z 14 Urzędami Miast/Gmin w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Priorytet V Dobre rządzenie, Działanie 5.2 Wzmocnienie potencjału administracji samorządowej, Poddziałanie 5.2.1 Modernizacja zarządzania w administracji samorządowej.

nowosądecka
akademia
samorządowa

**PROJEKT WSPÓŁFINANSOWANY ZE ŚRODKÓW UNII EUROPEJSKIEJ W
RAMACH EUROPEJSKIEGO FUNDUSZU SPOŁECZNEGO**